

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.015.02.2022

Pani Eliza Rokita
Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Chełmnie
ul. Gen. J. Hallera 11
86-200 Chełmno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/055 Wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ¹ w Chełmnie.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Eliza Rokita, Dyrektor MOPS od 1 marca 2005 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja wykonywania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19.2. Pomoc realizowana na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19 oraz jej efekty.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do dnia zakończenia kontroli ²), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Monika Kazmierczak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/98/2022 z 3 czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 1, 4)

¹ Dalej: „MOPS” lub „Ośrodek”.

² 13 października 2022 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą MOPS podejmował działania w zakresie udzielania wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19.

W Ośrodku prawidłowo realizowano oraz koordynowano zadania ujęte w dokumentach strategicznych Gminy Miasto Chełmno⁵, w zakresie udzielania pomocy rodzinom będącym w kryzysie. W trakcie pandemii COVID-19 pracę w MOPS zorganizowano w sposób zapewniający realizację zadań i dostępność pomocy dla osób potrzebujących. Zatrudniano pracowników socjalnych i asystentów rodziny z odpowiednimi kwalifikacjami. W związku z brakiem specjalistycznego poradnictwa w ramach struktur MOPS, osoby potrzebujące pomocy kierowano do innych instytucji oraz obejmowano wsparciem w tym zakresie w ramach realizowanych projektów socjalnych. Rzetelnie rozpoznawano problemy rodzin oraz podejmowano działania wynikające z rozeznaczonych potrzeb, udzielając wsparcia w postaci m.in. pracy socjalnej i pomocy asystenta rodziny, a także realizując programy i projekty socjalne. W MOPS stosowano formy wsparcia dostępne w ramach struktur Ośrodka, podejmowano także współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, a także z kościołami, zapewniając osobom potrzebującym dostępność różnych form pomocy. Pracownicy socjalni właściwie wykonywali czynności w ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”. Pomoc w zakresie dożywiania dzieci dostosowywano do warunków wywołanych stanem epidemii. W dziewięciu zbadanych decyzjach nie pouczano jednak o treści art. 109 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁶, a jedna decyzja została wydana z przekroczeniem terminu, o którym mowa w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷. Osoby potrzebujące mogły skorzystać ze wsparcia w mieszkaniach chronionych, jednak udzielając tej formy wsparcia MOPS nie zawsze przestrzegał przepisów ustawy o pomocy społecznej i obowiązujących w Ośrodku regulaminów. W jednej z pięciu zbadanych decyzji kierujących do mieszkania chronionego niezgodnie z obowiązującymi przepisami naliczono odpłatność za pobyt w mieszkaniu. Stwierdzone błędy w sprawozdawczości MOPS nie miały wpływu na ocenę kontrolowanej działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja wykonywania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą MOPS udzielał wsparcia rodzinom i osobom przeżywającym trudności w postaci pracy socjalnej – udzielono pomocy: w 2019 r. – 673 rodzinom, w 2020 r. – 681 rodzinom, w 2021 r. – 628 rodzinom, w 2022 r. (I połowa) – 508 rodzinom. Zawierano także kontrakty socjalne: w 2019 r. – siedem, w 2020 r. – 44, w 2021 r. – 10, w 2022 r. (I połowa) – jeden.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: „Gmina” lub „Miasto”.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm., dalej: „ustawa o pomocy społecznej”.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000., dalej: „Kpa”.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Specjalistyczne poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne realizowane było poza strukturami MOPS – w przypadkach wymagających wsparcia w tym obszarze kierowano do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie⁹ oraz Miejskiego Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Chełmnie¹⁰ (poradnictwo psychologiczne), Centrum Zapobiegania Wykluczeniu Społecznemu w Chełmnie (poradnictwo prawne)¹¹, bądź Poradni Rodzinnej, Stowarzyszenia Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „Nadzieja” w Chełmnie (poradnictwo rodzinne)¹².

Zadania w zakresie udzielania poradnictwa specjalistycznego nie były przewidziane w kolejnych Statutach MOPS¹³. Natomiast w regulaminach organizacyjnych Ośrodka z 2016 r., 2020 r. i 2022 r.¹⁴ w odniesieniu do pracowników socjalnych wskazano m.in., że udzielają pomocy w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspierania w uzyskiwaniu pomocy. Jednocześnie w regulaminie z 2022 r., w związku z zatrudnieniem od 1 kwietnia 2022 r. psychologa wskazano, że do jego zakresu obowiązków należało m.in. udzielanie pomocy w ramach interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej w problemach adaptacji do warunków życia w przymusowej migracji, poradnictwa psychologicznego.

(akta kontroli str. 12-86, 959-961, 986-987, 1495)

Praca z rodziną prowadzona była w formach przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹⁵, poprzez:

- przydzielanie rodzinom asystenta rodziny – w latach 2019-2022 (I połowa) MOPS zatrudniał jednego asystenta, w okresie od 1 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. w ramach projektu *Aktywność kluczem do sukcesu* zatrudniano także na czas określony drugiego asystenta rodziny;
- projekt pn. *Klubik dla Rodzin* realizowany w 2019 r. skierowany do rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, w ramach którego prowadzono cykliczne spotkania edukacyjne dla rodziców i spotkania ze specjalistami mające na celu podniesienie kompetencji rodzicielskich i poprawę relacji w rodzinie.

Wsparcie specjalistyczne w formie bezpłatnych porad specjalistów realizowane było w MOPIRPU. Część rodzin¹⁶ objętych wsparciem asystenta brała także udział w projekcie realizowanym przez PCPR – „Rodzina w Centrum”, w ramach którego

⁹ Dalej: „PCPR”. W zakresie współpracy z PCPR podpisano 7 marca 2007 r. porozumienie dotyczące udzielania schronienia w sytuacji kryzysowej mieszkańcom Miasta w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (dalej: „OIK”), działającym w strukturze PCPR. Jak podała Dyrektor MOPS w ramach OIK mieszkańcy Miasta mogli korzystać ze wsparcia psychologa i pedagoga.

¹⁰ Dalej: „MOPIRPU”. Dyrektor Ośrodka wskazała, że MOPIRPU było jednostką miejską, podobnie jak MOPS, zatem nie zawierano porozumień o współpracy, a kierowanie osób potrzebujących wsparcia odbywało się na zasadzie wzajemnych uzgodnień, w ramach harmonogramu pracy specjalistów.

¹¹ 11 lutego 2014 r. Burmistrz Miasta Chełmna (w imieniu którego przy realizacji porozumienia miał występować MOPS) zawarł ze Zgromadzeniem Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo (dalej: „Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia”) porozumienie w sprawie współpracy przy funkcjonowaniu Centrum Zapobiegania Wykluczeniu Społecznemu w Chełmnie (dalej: „CZWS”). W porozumieniu przewidziano m.in. udzielanie przez CZWS osobom będącym w kryzysie poradnictwa prawnego, udostępnienie miejsc w pokojach interwencyjnych (8 miejsc), zapewnienie codziennego posiłku osobom jego pozbawionym. Kierowanie do CZWS odbywało się na podstawie decyzji Dyrektora MOPS. Jak wyjaśniła Dyrektor Ośrodka, po dacie obowiązywania porozumienia współpraca odbywała się na zasadzie ustnych uzgodnień.

¹² Dalej: „Poradnia Rodzinna”. Dyrektor Ośrodka wskazała, że MOPS nie zawarł umowy na realizację przez Poradnię Rodzinna wsparcia psychologicznego, mediacji, terapii. Mógł natomiast nieodpłatnie kierować tam osoby potrzebujące pomocy.

¹³ [1] Uchwała nr XXVII/159/2016 Rady Miasta Chełmna z 29 listopada 2016 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu MOPS w Chełmnie (dalej: „Statut z 2016 r.”). [2] Uchwała nr XLVII/328/2022 Rady Miasta Chełmna z 23 lutego 2022 r. w sprawie nadania Statutu MOPS w Chełmnie (dalej: „Statut z 2022 r.”).

¹⁴ [1] Zarządzenie nr 9/2016 Kierownika MOPS w Chełmnie z 15 marca 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego MOPS w Chełmnie, ze zm. [2] Zarządzenie nr 5/2020 Dyrektora MOPS w Chełmnie z 31 stycznia 2020 r. w sprawie Regulaminu organizacyjnego MOPS w Chełmnie. [3] Zarządzenie nr 5/2022 Dyrektora MOPS z 1 kwietnia 2022 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego MOPS w Chełmnie.

¹⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 447, ze zm., dalej: „ustawa o wspieraniu rodziny”.

¹⁶ W 2019 r. - trzy, w 2020 r. - trzy, w 2021 r. - cztery, w 2022 r. (I półrocze) - osiem.

korzystali m.in. z warsztatów dla rodziców, poradnictwa psychologicznego, prawnego oraz terapii.

W Chełmnie w ramach struktur MOPS nie działała placówka wsparcia dziennego. Placówka taka (niepubliczna) typu opiekuńczo-specjalistycznego, z limitem wychowanków wynoszącym 50 osób, pod nazwą: Świetlica Socjoterapeutyczna św. Wincentego a Paulo¹⁷, prowadzona była przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia. Na terenie Miasta funkcjonowała także świetlica środowiskowa, powołana Uchwałą Rady Miasta Chełmna¹⁸, jako odpowiedź na dostrzeżony problem dzieci z rodzin dotkniętych lub zagrożonych chorobą alkoholową. Świetlica dysponowała 15 miejscami.

W badanym okresie na terenie Gminy nie przeszkolono rodzin wspierających i nie podpisano ani jednej umowy, z uwagi na brak osób zainteresowanych. Jak podała Dyrektor MOPS, pomimo kampanii informacyjnej prowadzonej przez Ośrodek¹⁹ nie zgłaszali się kandydaci do pełnienia roli rodziny wspierającej.

(akta kontroli str. 986-989, 1102-1107, 1162-1168, 1496-1498)

W MOPS nie działał telefon interwencyjny. W okresie pandemii na stronie internetowej Ośrodka²⁰ umieszczono m.in. informację o Ogólnopolskim Telefonie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Telefonie Zaufania dla Dzieci i Młodzieży oraz Linii Pomocy Pokrzywdzonym. Poinformowano także o telefonicznych dyżurach MOPS poza godzinami pracy instytucji²¹.

(akta kontroli str. 542, 993-994)

Ośrodek nie posiadał miejsc całodobowego schronienia, natomiast w przypadku konieczności zapewnienia schronienia osobom bezdomnym, kierowano do schronisk poza Chełmniem. W poszczególnych latach obowiązywały w tym zakresie umowy zawierane przez Dyrektora MOPS z podmiotami prowadzącymi schroniska: w 2019 r. – siedem umów (32 miejsca dla bezdomnych), w 2020 r. – trzy (dwie bez limitu miejsc i jedna dotycząca jednego miejsca); w 2021 r. – dwie (siedem miejsc), w 2022 r. (I połowa) – dwie (10 miejsc).

Zapewniono także schronienie do trzech miesięcy osobom w sytuacjach kryzysowych²², poprzez kierowanie do pokoi interwencyjnych prowadzonych przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia²³ w CZWS oraz Ośrodka dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jachcicach²⁴.

(akta kontroli str. 679, 697, 714, 738, 994, 1002-1031, 1497-1498, 1502-1503)

MOPS zapewniał potrzebującym pomoc w zakresie dożywiania. W badanym okresie udzielono w ww. zakresie następujących świadczeń:

- dzieci: w 2019 r. – posiłek: 14 001 obiadów, zasiłek na zakup posiłku: 241 świadczeń, paczki żywnościowe: 177 świadczeń; w 2020 r. posiłek: 5 348 obiadów, zasiłek na zakup posiłku: 204 świadczenia, paczki żywnościowe: 147 świadczeń; w 2021 r. – posiłek: 8 041 obiadów, zasiłek na zakup posiłku: 167 świadczeń, paczki żywnościowe: 173 świadczenia; w 2022 r. (I połowa) – posiłek: 7 299 obiadów, zasiłek na zakup posiłku: 81 świadczeń;

¹⁷ Dalej: „placówka wsparcia dziennego”.

¹⁸ Nr XVII/211/99 z 14 grudnia 1999 r.

¹⁹ MOPS raz w roku aktualizował ogłoszenie dotyczące poszukiwania rodzin wspierających na stronie internetowej Ośrodka.

²⁰ <http://mopschelmno.naszops.pl>

²¹ Od poniedziałku do piątku w godzinach 15.15-19.00 oraz w sobotę i niedzielę w godzinach 7.15-19.00.

²² M.in. spalanie mieszkania, konflikt i przemoc w rodzinie.

²³ Na podstawie porozumienia opisanego w przypisie 11.

²⁴ Dyrektor Ośrodka wskazała, że MOPS nie podpisywał umów z ośrodkami wsparcia dla ofiar przemocy. Kierowanie odbywało się poprzez telefoniczne wstępne uzgodnienie warunków przyjęcia, następnie wydanie przez MOPS pisma kierującego osobę potrzebującą pomocy. Udzielana pomoc była nieodpłatna.

- osoby dorosłe²⁵: w 2019 r. – posiłek: 3 319 obiadów, zasilek na zakup posiłku: 96 świadczeń, paczki żywnościowe: 137 świadczeń; w 2020 r. – posiłek: 3 175 obiadów, paczki żywnościowe: 125 świadczeń; w 2021 r. – posiłek: 3 757 obiadów, zasilek na zakup posiłku: 52 świadczenia, paczki żywnościowe: 112 świadczeń; w 2022 r. (I połowa) – posiłek: 2 277 obiadów, zasilek na zakup posiłku: 5 świadczeń.

(akta kontroli str. 996-997)

MOPS udzielał także wsparcia w postaci m.in. zapewnienia osobom potrzebującym:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych²⁶;
- specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi²⁷;
- niezbędnego ubrania²⁸.

(akta kontroli str. 960)

W badanym okresie MOPS prowadził mieszkania chronione wspierane: w 2019 r. – jedno mieszkanie²⁹ (jedno miejsce), w 2020 r. – dwa mieszkania (pięć miejsc), w 2021 r. – jedno mieszkanie (cztery miejsca), w 2022 r. (I połowa) – trzy mieszkania (siedem miejsc). Zasady korzystania z tych mieszkań opisano w pkt 2.8. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 688, 708, 726, 990)

Od 2020 r. funkcjonował w MOPS Klub Integracji Społecznej, realizowany w latach 2020-2021³⁰, w ramach projektu unijnego, a następnie finansowany ze środków własnych Gminy.

(akta kontroli str. 959-960, 992-993, 1500)

Ustalono, że dane zawarte w dwóch sprawozdaniach MOPS przesłanych do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nie były zgodne ze stanem faktycznym, co opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 652-654, 704, 989, 1138)

W okresie objętym kontrolą najczęściej stosowanymi formami wsparcia było udzielanie pomocy w zakresie dożywiania, świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, a także zapewnienie osobom potrzebującym ubrania.

Jak podała Dyrektor MOPS w okresie pandemii COVID-19 Ośrodek realizował wszystkie ustawowe zadania na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w tym osób starszych, dzieci i młodzieży, osób doznających przemocy w rodzinie oraz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przy zachowaniu zaleceń dotyczących ograniczeń związanych z pandemią i wszelkich środków ostrożności. Ponadto w związku ze stanem epidemii:

²⁵ Bezdomni, niepełnosprawni, osoby starsze.

²⁶ Liczba godzin udzielonych w tym zakresie świadczeń wynosiła: w 2019 r. – 7 066, w 2020 r. – 6 484, w 2021 r. – 6 523, w 2022 r. (I połowa) – 3 748.

²⁷ Liczba godzin udzielonych w tym zakresie świadczeń wynosiła: w 2019 r. – 1 750, w 2020 r. – 890, w 2021 r. – 873, w 2022 r. (I połowa) – 460.

²⁸ Liczba udzielonych w tym zakresie świadczeń wynosiła: w 2019 r. – 491, w 2020 r. – 512, w 2021 r. – 397, w 2022 r. (I połowa) – 0.

²⁹ Mieszkanie wspierane wprowadzone do realizacji pilotażowo w związku z zawartą umową o zawiązanie Partnerstwa Lokalnego pomiędzy Gminą Miasta Chełmna, MOPS, Zakładem Wodociągów i Kanalizacji w Chełmnie oraz Stowarzyszeniem „Przyjazna Dłoń”. W wyniku zawartego partnerstwa powstała inicjatywa socjalna „Sklep socjalny” oraz mieszkanie wspierane - Miasto przekazało z zasobów mieszkanie na potrzeby aktywizacji osoby bezdomnej, która zajmowała się sklepem socjalnym. Osoba bezdomna przebywała w mieszkaniu na podstawie umowy użyczenia z 1 lipca 2019 r. Z dniem 1 lipca 2021 r. lokal został przekazany przez MOPS do zasobu komunalnego Urzędu Miasta (osoba bezdomna została przygotowana do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym).

³⁰ Część zadań, w ramach projektu, ze względu na pandemię przeniesiono do realizacji w pierwszym kwartale 2022 r.

- z uwagi na naukę zdalną dzieci i młodzieży w szkołach, dokonywano zamiany przyznanej pomocy w formie obiadów na zasiłek na zakup żywności: w 2020 r.– dokonano zamiany decyzji dla 71 dzieci i młodzieży; w latach 2021 i 2022 (I połowa) nie wystąpiły przypadki zamiany formy świadczenia;
- z uwagi na ograniczenia w funkcjonowaniu jadalni prowadzonej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia, posiłek zamieniano na paczkę żywnościową dla osób uprawnionych, tj. starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych – w 2020 r. dokonano zamiany formy świadczenia dla 21 osób; w pozostałym badanym okresie nie dokonywano zamiany formy świadczenia, a posiłki wydawane były z uwzględnieniem reżimu sanitarnego;
- dokonywano zakupów i dostarczano we współpracy ze Strażą Miejską i Policją artykułów żywnościowych dla osób odbywających kwarantannę w domu – opisano w pkt. 1.6. wystąpienia pokontrolnego;
- uruchomiono telefon dyżurny dla osób będących w kwarantannie;
- informowano osoby w kryzysie (doświadczające przemocy) o dostępnych na terenie Miasta w trybie zdalnym instytucjach udzielających wsparcia specjalistycznego³¹.

(akta kontroli str. 10, 1498-1499)

W latach 2019-2022 (I połowa) w ramach struktur Ośrodka nie funkcjonowały ośrodki wsparcia dziennego (np. dzienne domy pomocy), jak i ośrodki wsparcia z miejscami całodobowego okresowego pobytu, nie udzielano świadczenia w postaci interwencji kryzysowej oraz nie działał punkt konsultacyjny dla sprawców przemocy.

Ośrodek nie zatrudniał prawnika i do 31 marca 2022 r. psychologa³² celem udzielania specjalistycznego poradnictwa, natomiast w miarę potrzeb i występujących sytuacji kryzysowych poradnictwo specjalistyczne było udzielane w placówkach poza Ośrodkiem. MOPS corocznie realizował także projekty socjalne, opisane w pkt 1.10. wystąpienia pokontrolnego, w których zapewniano dostępność różnego rodzaju poradnictwa, w tym wsparcia psychologicznego.

Dyrektor MOPS wyjaśniła, że struktura organizacyjna Ośrodka nie przewidywała zatrudniania specjalistów w celu udzielenia poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego, czy prowadzenia punktu konsultacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, z uwagi na ograniczone środki finansowe Gminy i trudności lokalowe MOPS. Dodała, że kwestia poprawy warunków lokalowych MOPS znana była Burmistrzowi Miasta i Radzie Miasta Chełmna od wielu lat. Sukcesywnie przekazywano do dyspozycji MOPS kolejne zwalniane pomieszczenia biurowe w zajmowanym budynku, między innymi jedno z pomieszczeń zostało przeznaczone na spotkania indywidualne ofiar przemocy z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. MOPS pozyskiwał także środki unijne na realizację projektów społecznych, w których zapewniano uczestnikom wsparcie psychologiczne i prawne. Sprawcy przemocy natomiast mogli korzystać z realizowanego w PCPR w Chełmnie programu korekcyjno-edukacyjnego.

(akta kontroli str. 959-962, 977, 991-993, 980, 999, 1051, 1495-1496)

Dyrektor MOPS potrzeby w zakresie rozwoju usług społecznych, w tym m.in. dotyczące zatrudnienia psychologa, poprawy dostępności Ośrodka pod kątem architektonicznym, rozwoju infrastruktury służącej poszerzaniu funkcji usługowej, a także związane ze wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze

³¹ Dyrektor Ośrodka podała, że MOPS nie prowadził statystyk osób, które skorzystały z takiego wsparcia.

³² 1 kwietnia 2022 r. zatrudniono w MOPS psychologa (obywatelka Ukrainy), na czas określony do 30 września 2022 r. w ramach środków Powiatowego Urzędu Pracy na roboty publiczne. Psycholog udzielała konsultacji, porad głównie obywatelom Ukrainy przybyłym do Chełmna w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie.

i koniecznością aktywizacji osób starszych czy zwiększenia oferty pomocowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przedstawiała w corocznych bilansach potrzeb składanych Radzie Miasta Chełmna wraz z informacją z działalności MOPS oraz w ocenach zasobów pomocy społecznej, opisanych w pkt 1.4 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 396-397, 470-471, 538, 623, 648, 673)

1.2. W badanym okresie w Gminie obowiązywały kolejno dwa dokumenty strategiczne dotyczące rozwiązywania problemów społecznych – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Chełmnie na lata 2014-2020³³ oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Chełmna na lata 2021-2030³⁴.

W obu dokumentach uwzględniono zagadnienia dotyczące zapewnienia wsparcia osobom i rodzinom przeżywającym trudności.

[1] W Strategii na lata 2014-2020 wskazano jako cel nadrzędny zapewnienie godnych warunków do życia i rozwoju mieszkańcom Miasta poprzez zwiększenie efektywności mechanizmów wspierających system pomocy społecznej, przeciwdziałanie marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu. Główne cele operacyjne, które realizowano to m.in.:

- kierunkowe wsparcie osób bezrobotnych, obniżenie poziomu bezrobocia Miasta poprzez aktywną i efektywną współpracę MOPS z Powiatowym Urzędem Pracy³⁵ oraz lokalnymi przedsiębiorcami – w latach 2019-2020 zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia: w 2019 r. – 341 rodzin, w 2020 r. – 313 rodzin;
- zwiększenie wsparcia szkoleniowo-doradczego osób z rodzin patologicznych, ubogich i wykluczonych społecznie – w latach 2019-2020 MOPS zwiększył ofertę wsparcia szkoleniowo – dydaktycznego dla ww. osób poprzez działania w Klubie Integracji Społecznej, projekty *Aktywni Seniorzy*, *SOS dla Rodziny*, *Klubik dla Rodzin*;
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i zubożenia społecznego – w wyniku prowadzonej pracy socjalnej, podejmowanych działań aktywizacyjnych, realizacji projektów zmierzających do aktywizacji społecznej i zawodowej osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej: w 2019 r. – 616 rodzin, w 2020 r. – 596 rodzin;
- stworzenie kompleksowej i ogólnodostępnej oferty oraz zapewnienie infrastruktury wsparcia dla osób starszych, niepełnosprawnych i ubogich – osoby starsze mogły korzystać z oferty placówek: Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Dziennego Domu Pobytu przy Parafii Farnej, jak również w ramach projektów i programów: „Aktywni Seniorzy”, „Przycisk życia”, „Wspieraj Seniora” czy Program Zapobiegania Upadkom Seniorów;
- zwiększenie efektywności działania samorządu z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się w szczególności kryzysowymi tematami z zakresu pomocy społecznej (alkoholizm, narkomania, patologie społeczne) – MOPS współpracował z organizacjami pozarządowymi wspierającymi działania w zakresie pomocy żywnościowej dla najbardziej potrzebujących.

Jako projekty służące realizacji zidentyfikowanych celów (których MOPS był realizatorem lub partnerem/jednostką współpracującą), określono:

³³ Przyjęta Uchwałą Rady Miasta Chełmna nr XLVII/312/2014 z 24 czerwca 2014 r., dalej: „Strategia na lata 2014-2020”.

³⁴ Przyjęta Uchwałą Rady Miasta Chełmna nr XLIII/303/2021 z 13 grudnia 2021 r., dalej: „Strategia na lata 2021-2030”.

³⁵ Dalej: „PUP”.

- prowadzenie opiekuńczo-specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym (współpraca MOPS)³⁶;
- prowadzenie specjalistycznej placówki wsparcia dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, realizowane poprzez angażowanie beneficjentów w pracę wolontariacką na rzecz Miasta (miejscem realizacji projektu miało być Centrum wolontariatu „Effatha” prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia, współpraca MOPS)³⁷;
- zintegrowany program profilaktyki i edukacji (realizacja Miasto, partner MOPS)³⁸;
- stworzenie punktu konsultacyjno-doradczego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (realizacja Miasto/MOPS)³⁹.

Wskaźnikami służącymi do realizacji celów Strategii miały być: liczba osób, którym udzielono świadczeń celowych z MOPS (ogółem) – 5400 osób/rocznie, liczba osób uczestniczących w programach i szkoleniach organizowanych – 250/rocznie, liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS – 1750/rocznie. MOPS wraz ze składaną corocznie do Rady Miasta Chełmna Informacją z działalności przekazywał dane nt. ewaluacji Strategii na lata 2014-2020, w której podawano realizację wskaźników w zakresie celów: liczby osób, którym udzielono świadczeń celowych z MOPS (pomoc społeczna): w 2019 r. – 810, w 2020 r. – 720, liczby osób uczestniczących w programach, szkoleniach: w 2019 r. – 95, w 2020 r. – 90, liczby rodzin korzystających z MOPS (pomoc społeczna): w 2019 r. – 616, w 2020 r. – 596.

(akta kontroli str. 87-212, 596, 617, 1037-1040)

Dyrektor MOPS wyjaśniła m.in., że liczba osób uczestniczących w programach i szkoleniach uzależniona była od możliwości przystępowania Gminy do konkursów na dofinansowanie zadań, w zależności od naborów, dedykowanych dla mieszkańców Miasta. W 2020 r. z uwagi na ograniczenia wynikające z zaleceń przeciwdziałania COVID-19 nie udało się osiągnąć planowanej liczby osób uczestniczących w projektach.

(akta kontroli str. 1042)

[2] W Strategii na lata 2021-2030, przyjętej w okresie pandemii COVID-19, jako kierunki rozwoju wskazano m.in.: efektywną politykę społeczną prowadzącą do integracji i aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem, rozwój budownictwa socjalnego, wzrost dostępności do lokali mieszkalnych dla grup zagrożonych bezdomnością, w tym ofiar przemocy w rodzinie, efektywną politykę społeczną prowadzącą do integracji i aktywizacji grup zmarginalizowanych społecznie. Określono cele, które w MOPS realizowano w następujący sposób poprzez:

- tworzenie dobrych warunków dla rozwoju społecznego mieszkańców i godnych warunków życia – MOPS w latach 2021-2022 (I połowa) m.in. na bieżąco współpracował z PUP w Chełmnie w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych,

³⁶ MOPS na bieżąco informował rodziców w rozmowach indywidualnych o ofercie świetlicy, w przypadku występujących problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, organizował także spotkania mające na celu wypracowanie planu wsparcia dla rodziny z udziałem asystenta rodziny, pracownika socjalnego, przedstawiciela świetlicy, pedagoga: w 2019 r. odbyły się dwa spotkania, w 2020 r. – cztery.

³⁷ Wolontariusze z Centrum „Effatha” wspierali działania MOPS przy świątecznych zbiórkach żywności przeprowadzanych w sklepach we współpracy z Grudziądzkim Bankiem Żywności.

³⁸ Gmina realizowała Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów uzależnień, w ramach którego w placówkach oświatowych prowadzono szkolne programy profilaktyczne, zajęcia opiekuńczo – wychowawcze, zajęcia socjoterapeutyczne (w świetlicy prowadzonej przez Stowarzyszenie Ludzie-Ludziom, oraz placówce wsparcia dziennego prowadzonej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia), zajęcia nauki obsługi komputera, w ramach ograniczania długorocznosci, realizowano pomoc w redukowaniu braków edukacyjnych.

³⁹ W Centrum Zapobiegania Wykluczeniu Społecznemu (jednostka prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia), odbywały się spotkania miejskiego zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie; w każdy poniedziałek w godz. 15.30-17.00 dyżury pełnił prawnik, cyklicznie w ramach realizowanych projektów odbywały się spotkania z psychologiem, terapeutą.

kierował osoby korzystające z pomocy społecznej do PUP celem uzyskania tam wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, staży, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych czy robót publicznych; pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej kontaktowali się z lokalnymi przedsiębiorcami oferującymi zatrudnienie, informując osoby korzystające z pomocy społecznej o możliwości zatrudnienia;

- wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy domowej – współpracowano m.in. poprzez odbywające się powiatowe konferencje pn. „Reaguj, dziecko to też człowiek” oraz „Współpraca instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zapobiegania uzależnieniom”, w których uczestniczyli przedstawiciele wszystkich służb pomocowych oraz członkowie miejskiego zespołu interdyscyplinarnego; z uwagi na trwający stan epidemii w 2021 r. ww. konferencje nie odbyły się;

MOPS realizował także w latach 2021-2022 (I połowa), przy współpracy Stowarzyszenia „Tacy Sami”, projekt ze środków Lokalnej Grupy Działania Chełmno pn. „Więcej wiesz – lepiej rozumiesz”, składający się z warsztatów i inicjatyw lokalnych oraz zajęć rekreacyjno-sportowych i wyjazdów tematycznych powiązanych z aktywizacją i integracją społeczną rodzin dotkniętych problemem przemocy i problemami opiekuńczo-wychowawczymi;

- zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych oraz zdrowotnych dla mieszkańców Miasta – w latach 2021-2022 MOPS zapewniał mieszkańcom miasta usługi z zakresu opieki i pielęgnacji dla osób starszych i niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, usługi opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych oraz asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej⁴⁰;
- zapewnienie dostępnych dla mieszkańców mieszkań⁴¹ – MOPS prowadził trzy mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi zagrożonymi często także bezdomnością i w kryzysie⁴²;
- realizowanie polityki senioralnej i integracji międzypokoleniowej – oprócz możliwości korzystania przez seniorów z oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Dziennego Domu Pobytu przy Parafii Farnej i uczestniczenia w kontynuacji Programu Zapobiegania Upadkom Seniorów, MOPS współpracował ze Stowarzyszeniem „Tacy sami” w ramach projektu „Aktywność drogą do sukcesu”; ponadto w ramach Kujawsko-Pomorskiej Teleopieki wsparciem na lata 2021-2023 objęto 29 osób starszych.

MOPS wraz z Informacją z działalności za 2021 r. przekazał Radzie Miasta Chełmna informację nt. monitorowania wskaźników i ewaluacji Strategii na lata 2021-2030, za rok 2021. W informacji tej wskazano następujące wartości – według wskaźników pomiaru określonych w Strategii, odnosząc się do liczby w przeliczeniu na 1000 mieszkańców⁴³: osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej – 43; osoby objęte wsparciem w projektach aktywizacyjnych – pięć; osoby niepełnosprawne objęte usługami w środowisku domowym – pięć; osoby doświadczające przemocy domowej – cztery; procedury Niebieskiej Karty – trzy; osoby korzystające z usług społecznych – pięć, osoby korzystające z form aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej – dwie.

⁴⁰ Gmina Miasto Chełmno wraz z Gminą Chełmno tworzyła podmiot ekonomii społecznej – Spółdzielnię Socjalną w celu poszerzenia oferty w zakresie między innymi świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

⁴¹ Działania zmierzające do rozwoju budownictwa społecznego, aktywizacji rynku mieszkaniowego podejmowane były przez podmiot powołany do zarządzania zasobem mieszkaniowym Miasta; Gmina realizowała także projekt pn. „Współpracujemy” skierowany dla osób bezdomnych, podjęto wstępne prace nad przygotowaniem polityki wychodzenia z bezdomności.

⁴² Opisane w pkt 1.1. wystąpienia pokontrolnego.

⁴³ Dane MOPS lub Urzędu Miasta.

(akta kontroli str. 213-266, 641-642, 1040-1042)

Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że MOPS koordynował na bieżąco realizację Strategii. W ramach potrzeb i wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej organizowane były spotkania z przedstawicielami poszczególnych instytucji współpracujących z MOPS (placówki oświatowe, kuratorzy, Komenda Powiatowa Policji, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych). Dane niezbędne do sporządzenia corocznej informacji z realizacji Strategii, MOPS uzyskiwał na podstawie rozmów telefonicznych. Informacja z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowiła corocznie element przedkładanej Radzie Miasta Chełmna Informacji z działalności MOPS, w której przedstawiano realizację wskaźników.

(akta kontroli str. 1042)

1.3. W okresie objętym kontrolą w Gminie obowiązywał Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie z 26 października 2010 r.⁴⁴, w którym określono cele ogólne Programu, tj. przeciwdziałanie i zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc oraz skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i działań interwencyjnych oraz korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ww. Programie nie przypisano konkretnych zadań do realizacji Ośrodkowi, wskazano jedynie, że realizatorami Programu był m.in. MOPS. Jednocześnie w Programie założono, że ocenę jego realizacji Kierownik MOPS będzie przedkładał Radzie Miasta w corocznym sprawozdaniu z działalności.

Zadaniami mającymi realizować cele ogólne Programu były:

- systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie – w MOPS problem przemocy w rodzinie diagnozowano w ramach prac grup roboczych przy realizacji procedury Niebieskiej Karty; w 2021 r. opracowano także dokument pn. Diagnoza Problemu Przemocy na terenie Miasta Chełmno;
- podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie – Dyrektor MOPS podała m.in., że Miasto włączało się w ogólnopolskie i wojewódzkie kampanie społeczne⁴⁵, rozpowszechniając otrzymane ulotki i materiały; zakupiono broszury i ulotki „Reaguj na przemoc”, które były dystrybuowane w instytucjach, urzędach, placówkach zdrowia i oświaty; na stronie internetowej MOPS zamieszczano informacje o miejscach, w których można było uzyskać pomoc; Zespół Interdyscyplinarny opracował informator, który był cyklicznie aktualizowany i dystrybuowany w miejscach użyteczności publicznej (urzędy, szkoły, przychodnie lekarskie);
- szkolenie służb zajmujących się przemocą w rodzinie – Dyrektor Ośrodka wskazała, że systematycznie podnoszono kompetencje poprzez szkolenia i udział w konferencjach organizowanych przez PCPR lub MOPS⁴⁶;
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie – pomoc ofiarom przemocy udzielana była w trakcie trwania procedury Niebieskiej Karty, poprzez poradnictwo socjalne, kierowanie do specjalistów (psycholog, prawnik, mediator), członkowie grup roboczych także na bieżąco informowali o możliwości

⁴⁴ Przyjęty Uchwałą nr LIII/294/2010 Rady Miasta Chełmna, dalej: „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.

⁴⁵ Np. „Kujawsko-Pomorskie przeciw przemocy”, STOP Przemocy.

⁴⁶ M.in. w tematach Współpraca instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zapobiegania uzależnieniom; Dziecko z zaburzeniami w domu i szkole, Zrozum. Stop przemocy. Fas i inne zaburzenia neurozwojowe jako wyzwanie wychowawcze, edukacyjne i terapeutyczne; Reaguj, Dziecko to też człowiek. Stop przemocy.

skorzystania ze schronienia w specjalistycznych ośrodkach dla ofiar przemocy poza Chełmnem w przypadku zaistnienia takiej potrzeby;

- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie - MOPS systematycznie współpracował z PCPR, który prowadził nabór uczestników do programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy; pracownicy socjalni oraz członkowie grup roboczych motywowali sprawców przemocy w rozmowach indywidualnych do udziału w programie; MOPS wysyłał także pisemne informacje do sprawców przemocy zawiadamiając o możliwości udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

(akta kontroli str. 267-275, 1043-1049, 1499)

W składanych do Rady Miasta za lata 2019-2021 informacjach z Realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oprócz informacji ogólnych⁴⁷, Dyrektor MOPS podawała m.in. dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz realizacji procedury Niebieskiej Karty, wskazywała na prowadzone działania informacyjne z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar, a także podawała informacje o możliwości skorzystania przez ofiary przemocy ze specjalistycznej pomocy prawnej i psychologicznej oraz miejsca schronienia w ośrodkach specjalistycznych poza Chełmnem lub w pokojach interwencyjnych w Centrum Zapobiegania Wykluczeniu Społecznemu.

(akta kontroli str. 596-598, 618-619, 643-644)

W 2021 r. MOPS przy współpracy Stowarzyszenia „Tacy Sami” opracował Diagnozę problemu przemocy na terenie Miasta Chełmno⁴⁸. Z raportu z tych badań wynikało m.in., że problem przemocy w rodzinie dotyczył bezpośrednio 2% mieszkańców Miasta – stwierdzili oni, że w ich domach występuje przemoc. Z kolei znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto był osobą doświadczającą przemocy w swoim domu zadeklarował co trzeci badany mieszkaniec (38%), w tym niemal co czwarty badany znał kilka takich osób (24%). Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy wynosił 45%, a odsetek uczniów deklarujących doznanie cyberprzemocy – 59% (w rekomendacji działań profilaktycznych zalecono zwrócenie szczególnej uwagi na zjawisko klasowej cyberprzemocy, nasilone w związku z trwającą pandemią COVID-19). Jednocześnie 36% badanych uczniów zadeklarowało stosowanie przemocy. Badani pracownicy MOPS w większości pozytywnie ocenili dostęp do infrastruktury pomocowej.

(akta kontroli str. 835-926, 1049)

Liczba wypełnionych formularzy NK-A (wszczynających procedurę Niebieskiej Karty⁴⁹) wynosiła: w 2019 r. – 85, w 2020 r. – 53, w 2021 r. – 35, w 2022 r. (I połowa) – 18. Z kolei liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych w ramach procedury NK wynosiła: w 2019 r. – 90, w 2020 r. – 77, w 2021 r. – 68, w 2022 r. (I połowa) – 15.

(akta kontroli str. 970-972)

Dyrektor MOPS wyjaśniła m.in., że przyczyn spadku wszczętych procedur NK w poszczególnych latach można upatrywać w podejmowanych działaniach profilaktycznych, poradnictwie i pracy członków grup roboczych, efektem których nie dochodzi do kolejnych zdarzeń przemocowych, jak również na skutek

⁴⁷ Dotyczących podstaw działania Zespołu Interdyscyplinarnego, jego składu i ilości odbytych posiedzeń.

⁴⁸ Badania przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców Miasta, wśród uczniów oraz wśród pracowników instytucjonalnych.

⁴⁹ Dalej: „NK”.

upowszechniania w środowisku lokalnym wiedzy na temat zjawiska przemocy i organizowanych konferencji.

(akta kontroli str. 1160)

1.4. Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że potrzeby społeczne rozpoznawane były na bieżąco w oparciu o zgłaszane wnioski mieszkańców. Pomoc w okresie pandemii udzielana była w takim samym zakresie jak wcześniej. Dodatkowym natomiast zadaniem było zabezpieczenia mieszkańców przebywających na kwarantannie w artykuły żywnościowe dostarczane do miejsca zamieszkania.

W Strategii na lata 2021-2030 nie wskazywano na rozwój usług społecznych determinowany uwarunkowaniami pandemii.

(akta kontroli str. 213-266, 1049)

Dyrektor MOPS za każdy rok objęty kontrolą w trybie art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, przedstawiła Radzie Miasta wraz z Informacją o działalności Ośrodka, wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok następny. W wykazach tych oprócz kwestii dotyczących zaplanowania w projekcie budżetu środków finansowych na realizację zadań własnych i zleconych, zwracano uwagę na potrzeby osób i rodzin będących w kryzysie.

W bilansach potrzeb na lata 2020-2022, wskazywano na rosnącą liczbę osób starszych wymagających opieki, zarówno w formie usług opiekuńczych, jak i całodobowych usług oferowanych przez domy pomocy społecznej. Dyrektor wskazała także na niewystarczającą liczbę zatrudnionych opiekunek domowych świadczących usługi opiekuńcze⁵⁰ w miejscu zamieszkania, z uwagi na listę osób oczekujących na przyznanie tych usług. W bilansie potrzeb na 2022 r., zwrócono także uwagę na problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach, istniejące zjawisko przemocy domowej, problemy emocjonalne obserwowane u dzieci spowodowane izolacją w okresie pandemii, wskazując na potrzebę większego wsparcia psychologicznego w tych obszarach.

Również w ocenie zasobów pomocy społecznej⁵¹ za poszczególne lata 2019-2021, w ramach wniosków i rekomendacji dla władz Gminy przy podejmowaniu decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej, wskazywano w szczególności na:

- potrzebę poszerzenia pomocy w zakresie usług opiekuńczych dla osób starszych w miejscu zamieszkania lub rozwój form alternatywnych np. mieszkań wspomaganych, wsparcia asystenta osoby niepełnosprawnej, rozwój usług teleopieki;
- aktywizację społeczną seniorów;
- zwiększenie oferty pomocowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez realizację projektów socjalnych, programów ministerialnych, projektów unijnych;
- podejmowanie działań w zakresie poprawy sytuacji socjalno-bytowej rodzin, z uwzględnieniem dostępności do specjalistów w celu uzyskania profesjonalnego wsparcia (psychiatra dziecięcy, psycholog, terapia rodzinna), aktywizację zawodową, zwiększenie dostępności do mieszkań komunalnych;
- potrzebę zatrudnienia w MOPS psychologa, jak również osoby będącej wsparciem przy przygotowywaniu projektów współfinansowanych ze środków unijnych.

Jak podała Dyrektor realizacja ww. postulatów polegała w szczególności na:

⁵⁰ Pięć osób.

⁵¹ Dokument przygotowywany na podstawie art. 16a ustawy o pomocy społecznej.

- zwiększeniu etatyzacji w 2021 r. o jednego pracownika na stanowisku opiekunki osób starszych, co pozwoliło objąć wsparciem dodatkowo siedem osób, MOPS w 2022 r. poszerzył ofertę pomocową o wsparcie asystenta osoby niepełnosprawnej (wsparciem objęto pięć osób);
- bieżącej pracy socjalnej z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem, wsparciu asystenta rodziny, udzielaniu pomocy finansowej w formie zasiłków, dożywianiu;
- pomocy psychologa i terapii rodzinnej oferowanej przez Poradnię Leczenia Uzależnień⁵², Poradnię Rodzinną, OIK;
- zatrudnieniu w MOPS od 1 kwietnia 2022 r. psychologa w ramach środków Powiatowego Urzędu Pracy na roboty publiczne.

W wyniku przedstawiania ww. potrzeb w Mieście wdrożono także, zapewniając środki na ich realizację, m.in. lokalne programy mające na celu wsparcie osób starszych: *Aktywni seniorzy*, *Przycisk życia*, *Program Kujawsko-Pomorska Teleopieka* czy *Program zapobiegania upadkom dla seniorów w województwie kujawsko-pomorskim* oraz opisane w pkt 1.10 niniejszego wystąpienia, programy zapewniające wsparcie rodzinom przeżywającym trudności, w tym: *SOS dla Rodziny*, *Klub Integracji Społecznej*, *Aktywność Kluczem do Sukcesu*, *Energia Społeczna*.

(akta kontroli str. 396-397, 470-471, 538, 623, 648, 673, 1049-1052)

1.5. Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej Gmina dysponowała, instytucjonalnymi zasobami pomocy społecznej, opisanymi w pkt. 1.1. wystąpienia pokontrolnego: mieszkaniami chronionymi, placówką wsparcia dziennego, świetlicą środowiskową i Klubem Integracji Społecznej.

(akta kontroli str. 649-669, 959-960, 990, 992-993, 1077-1079)

Gmina Miasto Chełmno co roku ogłaszało otwarty konkurs na realizację zadania w zakresie pomocy żywieniowej i rzeczowej dla osób najbardziej potrzebujących i rodzin wielodzietnych, pomocy doraźnej osobom najuboższym i chorym w zakresie poprawy warunków życia oraz integracji ze środowiskiem osób z dysfunkcjami. Zadanie realizowało Stowarzyszenie Ludzie-Ludziom oraz Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia.

(akta kontroli str. 1052)

Dyrektor MOPS podała, że aktualnie ww. zasoby zabezpieczają potrzeby Gminy oraz, że potrzeby te nie zmieniły się w związku z pandemią COVID-19.

(akta kontroli str. 1052-1053)

1.6. Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że w związku z pandemią COVID-19, cele MOPS pozostały bez zmian, rozszerzono natomiast katalog zadań jaki był realizowany przez MOPS w obszarze wsparcia i pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności, poprzez obsługę i wsparcie osób przebywających na kwarantannie. W okresie kwarantanny udzielono pomocy w formie zakupu artykułów żywnościowych: w 2021 r. – 21 osobom na kwotę 2,4 tys. zł, w 2021 r. – 13 osobom na kwotę 2,0 tys. zł, w 2022 r. (I połowa) – czterem osobom na kwotę 0,4 tys. zł.

Dyrektor wskazała także, że w związku z nałożonymi ograniczeniami i zaleceniami w trakcie pandemii COVID-19, kontakt osobisty pracowników Ośrodka z podopiecznymi został ograniczony, pracownicy socjalni kontaktowali się głównie telefonicznie, w sytuacjach koniecznych, interwencyjnych w środowisku, odwiedzali rodziny w domach z zachowaniem środków ostrożności. Asystent rodziny również miał ograniczony kontakt osobisty, realizacja planu wsparcia była utrudniona.

⁵² "Promyk" Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy Miejskim Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.

Pracownicy podejmowali wzmożony kontakt ze szkołami z uwagi na naukę zdalną i konieczność wsparcia rodziców poprzez drukowanie i dostarczanie materiałów m.in. instrukcji dotyczących obsługi komputerów. Asystent rodziny napotykał także trudności we wsparciu rodzin w zakresie koniecznej pomocy medycznej, rejestracji do specjalistów, pobytu w szpitalu, z uwagi na wprowadzone w służbie zdrowia ograniczenia.

Kontakt z rodzinami wymagającymi wsparcia (tymi, które wyraziły wolę spotkania) utrzymywany był telefonicznie, poprzez wiadomości mailowe i komunikatory internetowe. Spotkania z rodzinami odbywały się na otwartej przestrzeni np. w parku czy w ogrodzie. W zakresie funkcjonowania służby zdrowia, Ośrodek nie miał możliwości podejmowania działań. Jedynie skuteczność asystenta, szukanie różnych, dostępnych placówek medycznych pozwalała na rozwiązywanie trudności.

(akta kontroli str.10-11, 998)

1.7. W okresie pandemii obowiązywały następujące zarządzenia Dyrektora MOPS dotyczące ograniczeń i zmiany organizacji pracy:

[1] Zarządzenie nr 6/2020 z 23 marca 2020 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń pracy MOPS w Chełmnie, którym ograniczono wykonywanie zadań do niezbędnych dla zapewnienia pomocy obywatelom oraz określonych zadań w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów⁵³.

[2] Zarządzenie nr 10/2020 z 16 października 2020 r., w sprawie organizacji pracy MOPS w Chełmnie w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2, którym uchylono ww. zarządzenie nr 6/2020 oraz określono realizację określonych zadań w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów⁵⁴.

[3] Zarządzenie nr 12/2020 z 30 października 2020 r., w sprawie wprowadzenia rotacyjnej pracy zdalnej dla pracowników MOPS w Chełmnie w związku z potencjalnym zagrożeniem rozprzestrzeniania się koronawirusa w celu ograniczenia ryzyka zarażenia się koronawirusem SARS-CoV-2.

Na podstawie ww. zarządzeń rotacyjnie pracowano w miesiącach marzec – maj oraz listopad i grudzień 2020 r. Bez zmian pozostawała praca Dyrektora oraz opiekunek osób starszych. W związku z pandemią COVID-19 nie zmieniły się także zakresy czynności pracowników MOPS. Zmiany dotyczyły natomiast świadczenia specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, tj. z uwagi na zalecenia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego oraz rezygnację rodziców świadczenie usług czasowo było zawieszane.

(akta kontroli str. 545, 560-563, 1053-1054)

Zarządzeniem Dyrektora nr 9/2020 z 14 października 2020 r. wprowadzono w MOPS procedury związane z potencjalnym zagrożeniem rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2, w szczególności dotyczące: zapewnienia dystansu fizycznego w miejscu pracy; określenia zasad kontaktów z klientami pomocy

⁵³ W zarządzeniu wskazano, że pilne sprawy będzie można załatwiać wyłącznie w wyznaczonych punktach obsługi interesanta, a wnioski o pomoc będzie można wrzucać do specjalnie przygotowanych pojemników lub przesyłać drogą pocztową bądź na adres mailowy MOPS. Wprowadzono jednocześnie dla zapewnienia ciągłości pracy, zasady organizacji polegające m.in. na obecności w biurach pracowników, których obecność była niezbędna dla zapewnienia działania jednostki oraz możliwość pracy zdalnej – pracownicy mieli pozostawać do dyspozycji pod telefonem i mailem.

⁵⁴ Podstawową formą komunikacji pozostawał kontakt telefoniczny, e-mail oraz e-puap, zgodnie z wykazem umieszczonym na stronie internetowej oraz w BIP. W sytuacji konieczności osobistego kontaktu z pracownikiem MOPS zalecano wcześniejsze telefoniczne umówienie wizyty. Sposób składania wniosków nie uległ zmianie.

społecznej⁵⁵; przestrzegania zasad higieny w miejscu pracy⁵⁶ i zasad postępowania w przypadku podejrzenia zarażenia.

Dyrektor wyjaśniła, że w celu ograniczenia ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2 zapewniono pracownikom środki ochrony osobistej, tj. maseczki, rękawice jednorazowe, płyny do dezynfekcji. Ustawiono w siedzibie MOPS urządzenia do dezynfekcji dłoni, zainstalowano pleksy oddzielające pracownika od petenta.

(akta kontroli str. 546-558, 1054)

Zgodnie z informacją zamieszczoną na stronie internetowej Ośrodka w dniu 16 marca 2020 r., MOPS poza godzinami pracy instytucji, tj. od poniedziałku do piątku w godzinach od 15.15-19.00 oraz w sobotę i niedzielę w godz. 7.15-19.00, pełnił dyżur telefoniczny. W ww. informacji wskazano także, aby sprawy pilne wymagające bezpośredniego kontaktu z pracownikiem załatwiać w godzinach od 8.00-11.00. Zamieszczono również informację z wykazem telefonów do pracowników MOPS i prośbą o ograniczenie osobistych wizyt w Ośrodku. Opublikowano informację dotyczącą dostępu na terenie Miasta w trybie zdalnym do instytucji udzielających wsparcia specjalistycznego dla osób doświadczających przemocy – w zakresie pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, socjalnej. Wskazano kontakt do Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem, Ogólnopolskiego Telefonu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży oraz Linii Pomocy Pokrzywdzonym.

(akta kontroli str. 540-541)

Dyrektor MOPS wyjaśniła, że informacje o możliwości uzyskania pomocy przekazywane były klientom przez pracowników telefonicznie i mailowo. Opracowano ulotki informujące o wsparciu osób starszych, które były dostarczane do skrzynek. Zamieszczano także informacje na lokalnym portalu e-chelmno.

(akta kontroli str. 1054)

1.8. W poszczególnych latach 2019, 2020, 2021, 2022 (I poł.) w MOPS zatrudniano na stanowiskach specjalistycznych Dyrektora oraz:

- pracowników socjalnych, po 13 w każdym roku⁵⁷;
- asystentów rodziny: jednego, dwóch, dwóch, jednego;
- specjalistów usług opiekuńczych (na podstawie umów zlecenia): 17, 15, 15, 11.

W I półroczu 2022 r., zatrudniono psychologa, na czas określony od 1 kwietnia 2022 r. do 30 września 2022 r.

Oprócz ww. specjalistów zatrudniano także:

- opiekunki osób starszych: po sześć w poszczególnych latach 2019-2021, siedem w 2022 (I półrocze);
- pozostałych pracowników: 13, 12, dziewięciu, 11.

(akta kontroli str. 391, 465, 533, 964-969, 974, 977, 980, 1051)

W MOPS nie obowiązywały wewnętrzne regulacje w zakresie wymogów kwalifikacyjnych do zajmowania określonych stanowisk pracy.

⁵⁵ minimalizacja kontaktów, spotkania z klientami w maseczce i rękawiczkach ochronnych, z zachowaniem dystansu, ograniczenie do sytuacji bezwzględnie koniecznych wizyt w środowisku, realizacja zadań z wykorzystaniem m.in. kontaktu telefonicznego, wideokonferencji, e-maili, e-PUAP-u.

⁵⁶ M.in. w każdym biurze miał być udostępniony pojemnik z płynem dezynfekującym oraz przy wejściach do Ośrodka zamontowane zostały ogólnodostępne bezdotykowe stacje dezynfekujące, pracowników świadczących usługi opiekuńcze wyposażono w pojemniki z płynem dezynfekującym, rozmieszczono na terenie Ośrodka instrukcje mycia rąk oraz prawidłowego stosowania środków ochronnych.

⁵⁷ Liczba pracowników socjalnych zgodna z wymogami art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców – liczba mieszkańców Gminy (wg GUS): w 2019 r. – 19 720, w 2020 r. – 19 388, w 2021 r. – 19 063.

Badanie wymogów kwalifikacyjnych pięciu wybranych specjalistów, w tym Dyrektora, dwóch pracowników socjalnych i dwóch asystentów rodziny wykazało, że spełniali oni kryteria określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – w przypadku Dyrektora, art. 116 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej – w przypadku pracowników socjalnych oraz art. 12 ust. 1 pkt 1 - 4 ustawy o wspieraniu rodziny – w odniesieniu do asystentów rodziny.

(akta kontroli str. 975-977, 1054)

W związku z pandemią COVID-19 zmiany w stanie zatrudnienia specjalistów dotyczyły specjalistów realizujących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Z uwagi na zalecenia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego oraz rezygnacje rodziców usługi były czasowo zawieszane. Jednocześnie jak podała Dyrektor Ośrodka, aby przynajmniej w sposób częściowy umożliwić korzystanie z poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego i rodzinnego, MOPS realizował corocznie projekty, których beneficjentami były rodziny korzystające z pomocy społecznej w tym z problemami opiekuńczo-wychowawczymi⁵⁸, w których zapewniano dostępność do różnego rodzaju poradnictwa.

(akta kontroli str. 991-993, 1053-1054)

1.9. W okresie pandemii COVID-19, celem realizacji zadań z zakresu wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności, MOPS współpracował m. in. z:

- PUP w zakresie aktywizacji zawodowej osób korzystających z pomocy społecznej, oraz aktywizacji dłużników alimentacyjnych;
- Komendą Powiatową Policji – współpraca w głównej mierze polegała na wzajemnym przekazywaniu informacji w ramach procedury „Niebieskiej Karty”;
- PCPR w zakresie pracy z rodziną;
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – podejmowano działania na rzecz dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych dotkniętych chorobą alkoholową,;
- Grudziądzkim Bankiem Żywności – przeprowadzono świąteczne zbiórki żywności w sklepach na terenie Miasta i przygotowywano paczki z żywnością dla rodzin objętych pomocą MOPS;
- Zgromadzeniem Sióstr Miłosierdzia w zakresie pomocy żywnościowej dla osób bezdomnych i ubogich;
- Stowarzyszeniem "Tacy Sami" w zakresie realizacji projektu aktywizacyjnego dla osób korzystających z pomocy społecznej „Więcej wiesz , lepiej rozumiesz”.

Jak wyjaśniła Dyrektor, współpraca z ww. instytucjami w okresie pandemii COVID-19 przebiegała prawidłowo.

(akta kontroli str. 1058-1059, 1160)

1.10. W okresie objętym kontrolą w MOPS realizowano rządowy program osłony *Posiłek w szkole i w domu*, którego celem było ograniczenie zjawiska głodu i niedożywiania wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych, chorych i niepełnosprawnych. Wsparciem w postaci posiłków, zasiłków celowych na pokrycie kosztów posiłku lub paczek żywnościowych objęto: w 2019 r. – 392 dzieci, 176 osób dorosłych; w 2020 r. – 252 dzieci, 154 osoby dorosłe, w 2021 r. – 276 dzieci, 141 osób dorosłych, w 2022 r. (I poł.) – 102 dzieci, 31 osób dorosłych.

⁵⁸ M.in. Klubik dla Rodzin, SOS dla Rodziny, Klub Integracji Społecznej, Aktywność Kluczem do Sukcesu, Energia Społeczna, opisane w pkt 1.10 wystąpienia pokontrolnego.

Na realizację programu:

- w 2019 r. zaplanowano 134,2 tys. zł, wykorzystano 128,0 tys. zł, z tego z budżetu państwa – 94,8 tys. zł, ze środków własnych Gminy – 33,2 tys. zł;
- w 2020 r. zaplanowano 125,8 tys. zł, wykorzystano 122,6 tys. zł, z tego z budżetu państwa – 93,5 tys. zł, ze środków własnych Gminy – 29,1 tys. zł;
- w 2021 r. – zaplanowano 115,1 tys. zł, wykorzystano 115,1 tys. zł, z tego z budżetu państwa – 92,1 tys. zł, ze środków własnych Gminy – 23,0 tys. zł;
- w 2022 r. – zaplanowano 168,7 tys. zł, wykorzystano (w 2022 r. I połowa) 49,8 tys. zł, z tego z budżetu państwa – 30,0 tys. zł, ze środków własnych Gminy – 19,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 996-997, 1394)

Zrealizowano także m.in. następujące programy / projekty socjalne:

[1] *Klubik dla Rodzin* – projekt socjalny dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, którego celem było udzielanie wsparcia rodzicom we właściwym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wzmocnienie autorytetu rodzica. W wyniku działań poprawiano relacje między członkami rodziny i podnoszono skuteczność oddziaływań wychowawczych. W 2019 r. na realizację projektu zaplanowano i wydatkowano 0,7 tys. zł ze środków własnych Gminy.

[2] *SOS dla Rodziny* – grant współfinansowany z EFS, którego celem było wsparcie w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej oraz poprawa jakości kapitału społecznego. W ramach projektu realizowanego w okresie od 28 września 2020 r. do 27 marca 2021 r. wsparciem objęto 15 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na realizację projektu: w 2020 r. zaplanowano 10,3 tys. zł, wydatkowano 7,4 tys. zł⁵⁹; w 2021 r. zaplanowano i wydatkowano 25,9 tys. zł⁶⁰.

[3] *Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19, łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko-pomorskiego* – grant współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem programu było zniwelowanie istniejących barier poprzez podniesienie motywacji pracowników świadczących usługi społeczne, w tym opiekuńcze, w sytuacji narażania życia lub zdrowia⁶¹. Na realizację projektu zaplanowano 16,0 tys. zł, wydatkowano 12,7 tys. zł, z tego 11,4 tys. zł stanowiło dofinansowanie ze środków unijnych, 1,3 tys. zł dotacja z budżetu państwa.

[4] *Klub Integracji Społecznej* - projekt współfinansowany ze środków EFS, którego celem była aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wymagających aktywizacji zawodowej. Wsparciem w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 marca 2022 r. objęto łącznie 40 osób⁶². Po projekcie 11 osób podjęło zatrudnienie. Na realizację projektu: w 2020 r. zaplanowano 406,0 tys. zł, wydatkowano 340,7 tys. zł⁶³; w 2021 r. zaplanowano 320,0 tys. zł, wydatkowano 316,1 tys. zł⁶⁴, w 2022 r. zaplanowano 85,5 tys. zł, wydatkowano (do 31 marca 2022 r.) 3,9 tys. zł⁶⁵.

⁵⁹ Z tego 7,1 tys. zł stanowiło dofinansowanie ze środków unijnych, 0,3 tys. zł środki własne Gminy.

⁶⁰ Z tego 24,5 tys. zł stanowiło dofinansowanie ze środków UE, 1,4 tys. zł środki własne Gminy.

⁶¹ Opiekunki (sześć osób) świadczące usługi opiekuńcze, zatrudnione w MOPS otrzymały dodatek do wynagrodzenia za okres od maja do lipca 2020 w kwocie 1 000,00 zł brutto miesięcznie na osobę.

⁶² Działania polegały m.in. uczestnictwie w warsztatach związanych z nabywaniem umiejętności społecznych, spotkaniach ze specjalistami oraz kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

⁶³ Z tego 317,8 tys. zł stanowiło dofinansowanie ze środków unijnych, 22,9 tys. zł środki własne Gminy.

⁶⁴ Z tego 267,0 tys. zł stanowiło dofinansowanie ze środków UE, 49,1 tys. zł środki własne Gminy.

⁶⁵ Ze środków unijnych.

[5] *Aktywność kluczem do sukcesu* – projekt współfinansowany ze środków EFS, którego celem była aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wsparciem w ramach projektu, w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 września 2021 r., objęto 30 osób⁶⁶. Po projekcie osiem osób podjęło zatrudnienie. Na realizację projektu: w 2020 r. zaplanowano 298,3 tys. zł, wydatkowano 296,7 tys. zł⁶⁷; w 2021 r. zaplanowano i wydatkowano 88,3 tys. zł⁶⁸.

[6] *Energia Społeczna* – projekt współfinansowany z EFS, którego celem było wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projektem realizowanym w okresie od lutego do czerwca 2022 r. objęto 10 osób⁶⁹ oraz przedstawicieli pięciu organizacji pozarządowych z terenu Miasta⁷⁰. Wsparciem objęto także przedstawicieli pięciu organizacji pozarządowych z terenu Miasta. Na realizację projektu zaplanowano i wydatkowano 45,2 tys. zł, z tego 43,0 tys. zł pochodziło ze środków unijnych, a 2,2 tys. zł stanowiły środki własne Gminy.

(akta kontroli str. 1394-1399)

1.11. W MOPS w latach 2019-2022 (I połowa) obowiązywały następujące Zarządzenia Burmistrza dotyczące Zespołu Interdyscyplinarnego⁷¹:

- z dnia 27 października 2010 r., nr 126/2010 w sprawie powołania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze zm.;
- z dnia 21 lipca 2022 r., nr 114/2022 w sprawie powołania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Chełmnie.

Warunki funkcjonowania ZI regulowały kolejne Uchwały Rady Miasta Chełmna:

- z dnia 29 listopada 2016 r.⁷² w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Miejskiej Zespołu Interdyscyplinarnego w Chełmnie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania,
- z dnia 15 kwietnia 2020 r.⁷³ w sprawie przyjęcia regulaminu, trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

ZI w badanym okresie spotykał się co najmniej raz na trzy miesiące, zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy z dnia 9 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁷⁴. W okresie pandemii COVID-19 częstotliwość ta nie uległa zmianie z tym, że w marcu 2020 r., w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną, spotkanie odbyło się w formie wymiany informacji przez członków Zespołu, drogą mailową.

W latach 2019-2022 (I połowa) ZI liczył 25 członków, przewodniczącą Zespołu była Dyrektor MOPS. W poszczególnych posiedzeniach Zespołu uczestniczyło od sześciu do 15 członków (24% - 60%).

Pismem z 18 maja 2022 r., Dyrektor MOPS mając na względzie dotychczasową niską frekwencję na posiedzeniach oraz brak zaangażowania poszczególnych członków ZI w jego pracę, wystąpiła do Burmistrza Miasta Chełmna z wnioskiem o odwołanie

⁶⁶ Uczestnicy m.in. brali udział w warsztatach, kursach zawodowych, objęci byli wsparciem trenera i poradnictwem zawodowym.

⁶⁷ Z tego 260,7 tys. zł stanowiło dofinansowanie ze środków unijnych, 36,0 tys. zł środki własne Gminy.

⁶⁸ Ze środków unijnych.

⁶⁹ Uczestnicy brali udział m.in. w indywidualnych spotkaniach z psychologiem, warsztatach z zakresu podniesienia kompetencji społecznych i interpersonalnych, szkoleniach ekonomicznych.

⁷⁰ Brali udział w warsztatach m.in. z zakresu zamówień publicznych oraz uczestniczyli w wyjeździe studyjnym do przedsiębiorstw społecznych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

⁷¹ Dalej: „ZI” lub „Zespól”.

⁷² Nr XXVIII/161/2016.

⁷³ Nr XVIII/130/2020.

⁷⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1249.

dotychczasowego składu ZI i powołanie nowego składu, zgodnie z aktualnie zawartymi porozumieniami o współpracy z poszczególnymi instytucjami.

Ww. Zarządzeniem Burmistrza z 21 lipca 2022 r. skład Zespołu ograniczono do 15 osób, w tym przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS i PCPR), Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych, Prokuratury Rejonowej.

(akta kontroli str. 970, 1063, 1335-1356, 1391-1393)

W ramach ZI funkcjonowały Grupy Robocze⁷⁵, jako zespoły osób powołanych do pracy w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W okresie objętym kontrolą utworzono następującą liczbę GR: w 2019 r. – 113, w 2020 r. – 56, w 2021 r. – 39, w 2022 (I połowa) – 18. Liczba posiedzeń GR wynosiła: w 2019 r. – 141, w 2020 r. – 85, w 2021 r. – 61, w 2022 r. (I połowa) – 37. Spotkania GR odbywały się w każdym miesiącu w zależności od potrzeb. W 2020 r. praca GR została zmodyfikowana z uwagi na zagrożenie zachorowania na COVID-19⁷⁶, część prac GR odbywała się poprzez kontakt telefoniczny i ustalenia telefoniczne członków zespołu. Z ustaleń sporządzano notatki.

(akta kontroli str. 572-580, 970, 1063, 1069-1075, 1160)

W latach 2019-2022 (I połowa) ZI podejmował ustawowe zadania⁷⁷. Działania ZI dokumentowane były protokołami z posiedzeń. Z kolei GR w ramach swoich zadań opracowywały i realizowały plan pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowały sytuacje rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowały pismami wychodzącymi oraz protokołami z posiedzeń GR, działania podejmowane wobec rodzin oraz efekty tych działań.

MOPS w ramach pracy w ZI i GR realizował zadania polegające m.in. na :zapewnieniu obsługi organizacyjno-technicznej, diagnozowaniu problemu przemocy, podejmowaniu działań w środowiskach zagrożonych lub z problemem przemocy (praca socjalna, wizyty w środowisku), udzielaniu ofiarom przemocy poradnictwa i świadczeń pieniężnych, informowaniu sądu rodzinnego o sytuacji dzieci, współpracy z instytucjami i podmiotami pracującymi na rzecz osób dotkniętych zjawiskiem przemocy.

(akta kontroli str. 1064, 1393, 1497)

1.12. W latach 2019-2021 zaplanowano wydatki związane z finansowaniem zadań na rzecz wsparcia rodzin przeżywających trudności, w łącznej kwocie 7 419,2 tys. zł⁷⁸, wydatkowano 7 087,5 tys. zł⁷⁹, w tym⁸⁰:

- w rozdziale 85219 (Ośrodki pomocy społecznej), zaplanowano: w 2019 r. – 1 733,0 tys. zł, w 2020 r. – 1 835,4 tys. zł, w 2021 r. – 1 984,3 tys. zł;

⁷⁵ Dalej: „GR”.

⁷⁶ Zgodnie z wytycznymi Wojewody Kujawsko-Pomorskiego zawartymi w piśmie z 31 marca 2020 r., nr WPS.III.9421.1.33.2020.MG. i w piśmie z 7 stycznia 2021 r., nr WPS.V.9450.1.2021.

⁷⁷ M.in. diagnozował problem przemocy w rodzinie, podejmował działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjował interwencje w środowisku dotkniętym przemocą poprzez wspólne wizyty pracownika socjalnego i dzielnicowego, rozpowszechnił informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym (na stronie internetowej oraz przygotowano Informator), inicjował działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie .

⁷⁸ Z tego: w 2019 r. – 2 581,1 tys. zł, w 2020 r. – 2 651,5 tys. zł, w 2021 r. – 2 186,6 tys. zł.

⁷⁹ Z tego: w 2019 r. – 2 498,1 tys. zł, w 2020 r. – 2 469,9 tys. zł, w 2021 r. – 2 119,5 tys. zł.

⁸⁰ Klasyfikacja budżetowa zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.).

wydatkowano: w 2019 r. – 1 677,5 tys. zł, w 2020 r. – 1 672,5 tys. zł, w 2021 r. – 1 926,5 tys. zł;

- w rozdziale 85504 (Wspieranie rodziny), zaplanowano: w 2019 r. – 707,7 tys. zł, w 2020 r. – 674,8 tys. zł, w 2021 r. – 76,4 tys. zł⁸¹; wydatkowano: w 2019 r. – 690,0 tys. zł, w 2020 r. – 671,0 tys. zł, w 2021 r. – 72,4 tys. zł;
- w rozdziale 85230 (Pomoc w zakresie dożywiania), zaplanowano: w 2019 r. – 134,2 tys. zł, w 2020 r. – 129,5 tys. zł, w 2021 r. – 117,1 tys. zł; wydatkowano: w 2019 r. – 128,0 tys. zł, w 2020 r. – 125,0 tys. zł, w 2021 r. – 117,1 tys. zł;
- w rozdziale 85205 (Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie): zaplanowano: w 2019 r. – 6,2 tys. zł, w 2020 r. – 11,8 tys. zł, w 2021 r. – 8,8 tys. zł; wydatkowano: w 2019 r. – 2,6 tys. zł, w 2020 r. – 1,4 tys. zł, w 2021 r. – 3,5 tys. zł.

Dyrektor Ośrodka podała, że okresie objętym kontrolą MOPS w Chełmnie otrzymał środki wystarczające do realizacji zadań związanych z zapewnieniem wsparcia osobom potrzebującym.

(akta kontroli str. 1064-1066,)

W trakcie pandemii COVID-19, zmiana w wysokości wydatków nastąpiła w okresie od marca do grudnia 2020 r., tj.:

- część osób korzystających z pomocy w formie zasiłków celowych zrezygnowała z ubiegania się o ww. wsparcie, ponadto w związku z koniecznością odbywania kwarantanny część osób zrezygnowała ze skierowania do schroniska dla osób bezdomnych (wydatki w 2019 r. – 296,5 tys. zł, wydatki w 2020 r. – 270,0 tys. zł⁸²);
- część domów pomocy społecznej okresowo wstrzymała przyjęcia, co przełożyło się na przesunięcie skierowań na 2021 r. (wydatki w 2019 r. – 1 953,0 tys. zł, wydatki w 2020 r. – 1 924,2 zł⁸³);
- specjalistyczne usługi opiekuńcze były czasowo zawieszane, realizowane w sytuacjach bezwzględnej konieczności lub w formie zdalnej⁸⁴, o ile w danym przypadku było to możliwe (wydatki w 2019 r. – 73,1 tys. zł, wydatki w 2020 r. – 38,8 tys. zł⁸⁵).

(akta kontroli str. 1066, 1499-1500)

W MOPS w okresie pandemii COVID-19 nie przewidziano konkretniej kwoty na zakup środków ochrony osobistej oraz urządzeń służących ograniczeniu ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Wszystkie wydatki ponoszone w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom i klientom MOPS, dokonywano według bieżących potrzeb.

Łączne wydatki na zakup środków ochrony osobistej⁸⁶ oraz urządzeń⁸⁷ wynosił: w 2020 r. – 17,6 tys. zł, w 2021 r. – 0,7 tys. zł. W 2021 r. MOPS otrzymał nieodpłatnie z Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Toruniu, zapas rękawic nitrylowych,

⁸¹ Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1092), począwszy od świadczenia dotyczącego rozpoczęcia roku szkolnego 2021/2022, pieniądze będzie przyznawał i wypłacał Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w miejsce instytucji gminnych i powiatowych.

⁸² Wydatki realizowane w rozdziale 85214 (Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe) – zasiłki celowe.

⁸³ Wydatki realizowane w rozdział 85214 – domy pomocy społecznej; wydatki dotyczyły odpłatności za pobyt w DPS.

⁸⁴ Zgodnie z wytycznymi Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 14 marca 2020 r. zawartymi w piśmie nr WPS.VI.020.1.2020.

⁸⁵ Wydatki realizowane w rozdziale 85228 (Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze) – specjalistyczne usługi opiekuńcze.

⁸⁶ M.in. maseczki ochronne, rękawice, środki czystości, płyny, dozowniki i chusteczki do dezynfekcji, osłony z plexi do biur, dzwonki bezprzewodowe.

⁸⁷ Telefony komórkowe służbowe dla pracowników MOPS.

maseczek, środków do dezynfekcji, w ramach projektu pn. „Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania i rozprzestrzeniania się COVID-19, łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”. W 2022 r. korzystano z zapasów z roku 2021.

(akta kontroli str. 1066-1067)

1.13. W latach 2019-2022 (I połowa) nie odnotowano skarg i wniosków dotyczących działalności w zakresie wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności.

(akta kontroli str. 1067)

1.14. W badanym okresie, w MOPS kontrolę w zakresie realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zgodności zatrudniania asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami, przeprowadził Wojewoda Kujawsko-Pomorski. Kontrola odbyła się w październiku 2021 r. i obejmowała okres od 1 stycznia 2019 r. do 13 października 2021 r. Skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie i nie wydano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 1067-1068, 1491)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dane zawarte w niżej wymienionych sprawozdaniach MOPS nie były zgodne ze stanem faktycznym:

- w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z wykonywania przez Gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, sporządzonym przez MOPS 2 stycznia 2020 r. za okres od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r., nie wykazano w Tabeli C w wierszu 3 przeciętnej liczby umieszczonych dzieci w placówce wsparcia dziennego, pomimo że rzeczywista liczba dzieci umieszczonych w tej placówce w ww. okresie wynosiła 40;
- w sprawozdaniu MRPiPS-03 za 2020 r., sporządzonym 4 stycznia 2021 r. w *Dziale 3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną*, w wierszu 8 kontrakt socjalny, wpisano „0”, pomimo, że rzeczywista liczba kontraktów socjalnych zawarta w tym okresie wynosiła 44.

(akta kontroli str. 652-654, 704)

Dyrektor MOPS wyjaśniła w odniesieniu do sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, za okres od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r., że brak danych w zakresie liczby dzieci uczęszczających do placówki wsparcia dziennego wynikał z omyłki pisarskiej. Z kolei brak danych w zakresie kontraktów socjalnych w sprawozdaniu MRPiPS-03 za 2020 r. wynikał z przyczyn technicznych.

(akta kontroli str. 982-983, 989, 1135, 1138)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia organizację wykonywania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19, w tym działania na rzecz zapewnienia dostępności niezbędnych form wsparcia.

W MOPS realizowano oraz koordynowano zadania dotyczące problematyki rodzin przeżywających trudności, ujęte w dokumentach strategicznych Gminy. Rzetelnie rozpoznawano problemy rodzin oraz podejmowano działania wynikające z rozeznanych potrzeb, m.in. poprzez obejmowanie osób wymagających wsparcia programami i projektami socjalnymi. W trakcie pandemii COVID-19 pracę Ośrodka zorganizowano w sposób zapewniający realizację zadań i dostępność różnych form pomocy, za wyjątkiem specjalistycznego poradnictwa, które realizowane było poza strukturami MOPS. Zatrudniano także pracowników socjalnych i asystentów rodziny

z odpowiednimi kwalifikacjami. Stwierdzone błędy w sprawozdawczości MOPS nie miały wpływu na ocenę działalności w zbadanym obszarze.

OBSZAR

2. Pomoc realizowana na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19 oraz jej efekty.

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2019-2022 (I połowa) najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy MOPS było:

- ubóstwo: w 2019 r. – 496 rodzin, w 2020 r. – 410 rodzin, w 2021 r. – 376 rodzin, w 2022 r. (I połowa) – 307 rodzin;
- bezrobocie: w 2019 r. – 341 rodzin, w 2020 r. – 313 rodzin, w 2021 r. – 270 rodzin, w 2022 r. (I połowa) – 202 rodziny;
- niepełnosprawność: w 2019 r. – 266 rodzin, w 2020 r. – 239 rodzin, w 2021 r. – 229 rodzin, w 2022 r. (I połowa) – 185 rodzin;
- ciężka choroba: w 2019 r. – 157 rodzin, w 2020 r. – 142 rodziny, w 2021 r. – 162 rodziny, w 2022 r. (I połowa) – 107.

Najrzadziej korzystano z pomocy MOPS z powodu:

- doświadczania przemocy domowej: w 2019 r. – cztery rodziny, w 2020 r. – sześć rodzin, w 2021 r. – cztery rodziny, w 2022 r. (I połowa) – dwie rodziny;
- alkoholizmu: w 2019 r. – 24 rodziny, w 2020 r. – 16 rodzin, w 2021 r. – 23 rodziny, w 2022 r. (I połowa) – 19 rodzin;
- bezdomności: w 2019 r. – 50 osób, w 2020 r. – 37 osób, w 2021 r. – 40 osób, w 2022 (I połowa) – 31 osób.

(akta kontroli str. 963)

Dyrektor MOPS poinformowała, że nie prowadzono statystyk w zakresie liczby osób, które skorzystały z pomocy Ośrodka z przyczyn spowodowanych pandemią COVID-19.

Osobom przebywającym na kwarantannie domowej udzielono pomocy w zakresie zakupu i dostarczania żywności: w 2020 r. - 21 osobom, w 2021 r. – 13 osobom, w 2022 r. (I połowa) – czterem osobom.

(akta kontroli str. 995, 998)

Wsparciem w postaci niżej wymienionych świadczeń objęto:

- poradnictwo socjalne: w 2019 r. – 1 145 osób, w 2020 r. – 1 472 osoby; w 2021 r. – 1 134 osoby, w 2022 r. (I połowa) – 907 osób;
- pomoc w dożywianiu (posiłki, zakup obiadu, paczka żywnościowa): w 2019 r. – 568 osób, w 2020 r. – 406 osób, w 2021 r. – 417 osób, w 2022 (I połowa) – 133 osoby;
- ubranie: w 2019 r. – 154 osoby, w 2020 r. – 184 osoby, w 2021 r. – 153 osoby, w 2022 r. (I połowa) – 0;
- usługi opiekuńcze: w 2019 r. – 60 osób, w 2020 r. – 52 osoby, w 2021 r. – 59 osób, w 2022 r. (I połowa) – 59 osób;
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi: w 2019 r. – 28 osób, w 2020 r. – 23 osoby, w 2021 r. – 22 osoby, w 2022 r. (I połowa) – 12 osób;
- całodobowe schronienie: w 2019 r. – 24 osoby, w 2020 r. – 11 osób, w 2021 r. – 12 osób, w 2022 r. (I połowa) – 8 osób;

- schronienie do trzech miesięcy: w 2019 r. – dwie osoby, w 2021 r. – trzy osoby, w 2022 r. (I połowa) – jedna osoba
- mieszkanie chronione: w 2019 r. – jedna osoba, w 2020 r. – trzy osoby, w 2021 r. – dwie osoby, w 2022 r. (I połowa) – pięć osób;

Z form wsparcia przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny skorzystało:

- z asystenta rodziny: w 2019 r. – 16 rodzin (łącznie wsparcie asystenta otrzymało 50 dzieci); w 2020 r. – 15 rodzin (37 dzieci), w 2021 r. – 19 rodzin (51 dzieci); w 2022 r. (I połowa) – 14 rodzin (34 dzieci)⁸⁸;
- z placówki wsparcia dziennego: w 2019 r. - 40 dzieci, w 2020 r. – 40 dzieci, w 2021 r. – 30 dzieci, w 2022 r. (I połowa) – 30 dzieci⁸⁹.

Ze świetlicy środowiskowej prowadzonej przez Miasto skorzystało w każdym roku 15 dzieci.

Klub Integracji Społecznej objął wsparciem: w 2020 r. – 15 osób, w 2021 r. – 25 osób, w 2022 (I połowa) – 10 osób.

W związku z tym, że dokumenty organizacyjne Ośrodka nie przewidywały realizowania zadań w zakresie udzielania poradnictwa specjalistycznego, MOPS zapewniał rodzinom w kryzysie dostępność konsultacji, poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji kierując do placówek udzielających takiego wsparcia: w 2019 r. skierowano 122 osoby; w 2020 r. – 94 osoby, w 2021 r. – 96 osób, w 2022 r. (I połowa) – 19 osób. W ramach realizowanych w MOPS projektów socjalnych, opisanych w pkt. 1.10. wystąpienia pokontrolnego, wsparciem specjalistycznym (psycholog, coaching, mediator, terapia uzależnień) objęto: w 2020 r. – 44 osoby, w 2021 r. – 41 osób, w 2022 r. (I połowa) – 12 osób.

W 2019 r. rodziny z dziećmi miały możliwość spotkania się we wspólnym gronie, wymiany doświadczeń oraz integracji w ramach *Klubiku dla Rodzin* – wsparciem objęto w 2019 r. 15 rodzin będących pod opieką asystenta rodziny. W latach 2020-2021 spotkania, warsztaty i działania środowiskowe były realizowane dla rodzin w ramach projektu *SOS dla Rodziny* – wsparciem objęto w każdym z tych lat 15 osób.

(akta kontroli str. 387, 461, 529, 668, 959-961, 990-993, 996-997, 1162-1168)

W związku z pandemią COVID-19 nie wydłużył się czas oczekiwania na pomoc, nie wystąpiły także przypadki nieudzielenia pomocy osobom potrzebującym.

(akta kontroli str. 999)

Z informacji przekazanych przez Dyrektorów szkół podstawowych i średnich z terenu Gminy, wynikało że oprócz trudności technicznych związanych z koniecznością przejścia w tryb nauki zdalnej w trakcie pandemii COVID-19, problemem przed jakim stanęły szkoły było m.in. zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów, samookaleczeń, obniżenie nastroju związanego z brakiem kontaktu z rówieśnikami, ale również obawy przed powrotem do szkoły, związane z długotrwałą izolacją. Szkoły obejmowały uczniów wsparciem psychologiczno-pedagogicznymi we własnym zakresie (stacjonarnie, zdalnie lub telefonicznie) lub korzystały z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, organizowano także warsztaty prowadzone przez instytucje zewnętrzne, dotyczące radzenia sobie z problemami oraz rozładowywania napięć.

⁸⁸ Dane obejmują wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta w trakcie danego roku.

⁸⁹ Za wyjątkiem okresów zawieszenia w funkcjonowaniu placówki spowodowanych pandemią COVID-19, wprowadzanych poleceniami Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Dane dotyczące wszystkich dzieci zapisanych do placówki w badanym okresie. Dyrektor MOPS podała, że nabór do placówki wsparcia dziennego był otwarty, dzieci do placówki kierowane były także przez szkoły lub bezpośrednio przez rodziców.

Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wskazała m.in., że Poradnia nie prowadziła statystyk związanych z liczbą dzieci przyjętych z szeroko rozumianymi trudnościami wywołanymi pandemią COVID-19. Ogólna liczba osób zgłaszających się do Poradni wzrosła w stosunku do lat sprzed pandemii.

(akta kontroli str. 1080-1098)

2.2. W badanym okresie nie świadczone pomocy w postaci interwencji kryzysowej.

Dyrektor Ośrodka odnosząc się do przyczyn braku stosowania ww. świadczenia z pomocy społecznej, wskazała m.in., że pracownicy socjalni diagnozując problemy w rodzinach na bieżąco udzielali porad i wskazywali na możliwości wsparcia u innych specjalistów (poza MOPS) w zależności od rodzaju problemu i potrzeby osoby wymagającej pomocy. W miarę potrzeb i występujących sytuacji kryzysowych poradnictwo psychologiczne, prawne, mediacje było udzielane w placówkach poza MOPS.

(akta kontroli str. 991)

2.3. W latach 2019-2022 (I połowa) wystąpił jeden przypadek (w 2021 r.) udzielenia pomocy w uzyskaniu mieszkania przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie. Asystent rodziny udzielił doradztwa i pomocy⁹⁰ w staraniach o zmianę głównego najemcy lokalu mieszkalnego, którym dotychczas był sprawca przemocy. Po odizolowaniu sprawcy przemocy, głównym najemcą lokalu została osoba, co do której stosowano przemoc.

(akta kontroli str. 1068, 1108, 1500)

2.4. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku wydano łącznie 2 078 decyzji administracyjnych pozytywnych w sprawach dotyczących objęcia dziecka pomocą w zakresie dożywiania, z tego: w 2019 r. – 559, w 2020 r. – 721, w 2021 r. – 696, w 2022 r. (połowa) – 102. W 2019 r. wydano jedną decyzję odmowną, która nie została zaskarżona.

W MOPS w latach 2019-2022 (I połowa) obowiązywały Uchwały Rady Miasta Chełmna z 18 grudnia 2018 r.:

- w sprawie ustanowienia programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023⁹¹;
- w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie wsparcia w formie posiłków albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023⁹²,
- w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego do udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023⁹³.

Badaniem objęto pięć spraw, w których udzielono pomocy w zakresie dożywiania⁹⁴, z tego – dwie, w których wydano decyzje przed ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii COVID-19 (20 marca 2020 r.) oraz trzy sprawy przeprowadzone po wprowadzeniu stanu epidemii, a także jedną decyzję odmowną wydaną w okresie objętym kontrolą. Ustalono, że:

⁹⁰ Towarzystwo podopiecznej w Urzędzie Miasta celem dopełnienia formalności związanych z umową mieszkaniową i podpisaniem nowej umowy, towarzyszenie podczas wizyty u prawnika.

⁹¹ Nr III/16/2018.

⁹² Nr III/17/2018.

⁹³ Nr III/18/2018.

⁹⁴ Łącznie w tych sprawach wydano dziewięć decyzji przyznających świadczenie.

- we wszystkich sprawach decyzje wydane zostały na wniosek klientów MOPS (rodziców dzieci);
- w związku z nauką zdalną i brakiem możliwości korzystania dziecka z posiłku w stołówce szkolnej w jednej z badanych spraw zmieniono formę przyznanej wcześniej pomocy z posiłku na świadczenie pieniężne, w drugiej sprawie na wniosek klientki o przyznanie posiłków dla dziecka, w związku z czasowym ograniczeniem w funkcjonowaniu jednostek systemu oświaty wydawano okresowe decyzje przyznające świadczenie pieniężne; w pozostałych trzech sprawach przyznano pomoc w postaci posiłku w szkole / klasie zerowej w przedszkolu;
- w dwóch zbadanych sprawach nie objęto pomocą wszystkich uczących się dzieci w rodzinach – jak podała Dyrektor MOPS klienci wnioskowali o objęcie wsparciem tylko niektórych dzieci z rodziny, a pracownicy socjalni MOPS każdorazowo informowali o dostępnych formach wsparcia dla rodziny;
- w każdej z badanych spraw wydanie decyzji i przyznanie świadczenia poprzedzone zostało przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 107 ustawy o pomocy społecznej i § 2 rozporządzenia w sprawie wywiadu środowiskowego⁹⁵, a osoby którym przyznano pomoc spełniały kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej;
- w ośmiu przypadkach decyzje wydawano w terminie miesięcznym, o którym mowa w art. 35 § 3 Kpa, w jednej sprawie decyzja wydana została z kilkudniowym opóźnieniem i nie zawiadomiono strony o nowym terminie, zgodnie z art. 36 § 1 Kpa, co opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- decyzje zawierały elementy, o których mowa w art. 107 § 1 i 3 Kpa, w tym pouczenie o przysługującym trybie odwoławczym (art. 127 § 1 Kpa), natomiast brak było w decyzjach pouczeń o konieczności poinformowania MOPS o każdej zmianie sytuacji osobistej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczenia (art. 109 ustawy o pomocy społecznej) – powyższe opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

(akta kontroli str. 998, 1109-1134)

Dyrektor MOPS wyjaśniła, że weryfikacja skuteczności udzielonej pomocy w zakresie dożywiania odbywała się na podstawie rozmów pracowników socjalnych i asystenta rodziny z osobami wnioskującymi o pomoc i zgłaszającymi bieżące potrzeby. Pracownicy MOPS utrzymywali także stały kontakt z przedstawicielami oświaty (pedagogi, wychowawcy klas) w zakresie potrzeb związanych z dożywianiem dzieci.

(akta kontroli str. 1140)

Badaniem objęto także jedną decyzję odmowną w zakresie przyznania obiadów w szkole. Stwierdzono, że odmowa wsparcia nastąpiła na skutek przekroczenia kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, podwyższonego do 150% zgodnie z ww. Uchwałą Rady Miasta Chełmna nr III/18/2018 z 18 grudnia 2018 r. Od decyzji strona nie wniosła odwołania.

⁹⁵ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1788) - uchylone z dniem 15 listopada 2021 r. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. poz. 893), dalej: „rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego”.

Dyrektor MOPS wyjaśniła, że rodzina nie zwróciła się więcej o pomoc, zatem pracownik socjalny nie miał podstaw do monitorowania sytuacji rodziny. Rodzina otrzymywała świadczenie finansowe na dzieci w formie zasiłków rodzinnych i dodatków oraz zasiłków pielęgnacyjnych.

(akta kontroli str. 1113-1114, 1134, 1140)

2.5. W latach 2019-2022 (I połowa) trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zidentyfikowano: w 2019 r. w przypadku 85 rodzin, w 2020 r. – 68 rodzin, w 2021 r. – 59 rodzin, w 2022 r. (I połowa) – 40 rodzin.

(akta kontroli str. 963)

Badaniem objęto dokumentację czterech rodzin (w tym dwóch, w których dzieci zostały czasowo umieszczone poza rodziną). Ustalono, że:

- w trzech przypadkach MOPS powziął informację o problemach rodziny w wyniku działań własnych⁹⁶ w jednym przypadku z informacji uzyskanej od Policji;
- w każdym przypadku przeprowadzono w rodzinie wywiad środowiskowy, zgodnie z art. 107 ustawy o pomocy społecznej w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny;
- we wszystkich badanych sprawach pracownik socjalny przeprowadził analizę sytuacji rodziny, w wyniku której wnioskował o przydzielenie asystenta, na podstawie art. 11 ust. 2 i 3 ustawy o wspieraniu rodziny – Dyrektor MOPS, w każdym przypadku przydzieliła rodzinom asystenta (art. 11 ust. 4 ww. ustawy); w dwóch przypadkach asystent rodziny przydzielony został w terminie do dwóch dni od dnia powzięcia przez MOPS informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w dwóch kolejnych przypadkach termin ten wynosił odpowiednio 42 dni oraz 136 dni;
- pracę z rodziną prowadzono na podstawie planu pracy z rodziną w formach wizyt środowiskowych, pracy socjalnej, wsparcia asystenta rodziny, wsparcia psychologów i terapeutów (według potrzeb)⁹⁷, we współpracy z Policją, kuratorem, szkołą;
- w każdej z badanych spraw wstępnego poradnictwa socjalnego udzielano w trakcie pierwszych wizyt asystenta rodziny wspólnie z pracownikiem socjalnym w środowisku – wizyty te odbyły się w dwóch przypadkach w dniu przydzielenia asystenta rodzinom, a w dwóch kolejnych przypadkach odpowiednio po sześciu i 10⁹⁸ dniach od jego przydzielenia; asystent wspierał rodziny m.in. poprzez rozmowy i konsultacje indywidualne⁹⁹ czy pomoc w sprawach urzędowych¹⁰⁰, następnie w zależności od potrzeb i chęci współpracy ze strony rodziny wdrażano wsparcie psychologiczne, terapeutyczne czy pomoc prawną;
- w dwóch badanych sprawach praca z rodziną zakończyła się na skutek zaprzestania współpracy przez rodzinę, w jednej na skutek umieszczenia rodzica w Zakładzie Karnym – plany pracy zostały całkowicie bądź częściowo niezrealizowane; w jednym przypadku współpraca z asystentem była kontynuowana.

⁹⁶ W dwóch przypadkach w rodzinach prowadzona była równolegle procedura Niebieskiej Karty, w toku której stwierdzono również nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W jednym przypadku rodzina objęta była pomocą MOPS od 2011 r., w toku wykonywanej pracy socjalnej pracownik stwierdził nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

⁹⁷ W placówkach poza MOPS oraz w ramach prowadzonych w MOPS projektu socjalnego *SOS dla Rodziny*.

⁹⁸ Wcześniej nie zastano klientki w domu.

⁹⁹ Wzmacnianie kompetencji wychowawczych czy pozytywnych działań poprzez komplementowanie, zachęcanie klientów do obrazowania własnej sytuacji.

¹⁰⁰ Sporządzeniu wniosku do Sądu o przyznanie alimentów czy ustanowienie kuratora procesowego.

Dyrektor MOPS wyjaśniła, że w sprawie, w której asystent rodziny przydzielony został po 42 dniach od powzięcia przez MOPS informacji o rodzinie przeżywającej trudności, klientka unikała wizyt pracownika socjalnego, co opóźniło wejście w środowisko i przeprowadzenie wywiadu. W przypadku rodziny, której przydzielono asystenta rodziny po 136 dniach od powiadomienia MOPS o interwencji Policji w środowisku, pracownik socjalny w okresie od września do grudnia 2019 r. kilkakrotnie wizytował środowisko w celu sprawdzenia sytuacji rodziny, pozostawał w kontakcie z Komendą Miejską Policji i Sądem Rejonowym, celem monitorowania wniosku złożonego przez Policję o wgląd w sytuację rodziny. Jak wyjaśniła Dyrektor MOPS oczekiwano na postanowienie Sądu Rejonowego w kwestii zarządzeń opiekuńczych. Wobec faktu, iż Sąd w postanowieniu nie zobowiązał rodziny do współpracy z asystentem, pracownik socjalny w wyniku obserwacji własnych zawnioskował o przydzielenie asystenta od stycznia 2020 r.

(akta kontroli str. 1141-1155, 1158, 1490)

2.6. W strukturze MOPS nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. W badanym okresie pracownicy MOPS kierowali potrzebujące wsparcia dzieci do placówki wsparcia dziennego prowadzonej w formie świetlicy socjoterapeutycznej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia. Jak podała Dyrektor MOPS nie było sformalizowanych procedur kierowania do ww. świetlicy. Pracownicy socjalni i asystent rodziny proponowali rodzicom możliwość skorzystania ze wsparcia świetlicy. Liczba dzieci skierowanych w ten sposób przez MOPS do świetlicy wynosiła: w 2019 – pięcioro dzieci, w 2020 r. – troje, w 2021 r. – dwoje, w 2022 r. (I połowa) – czworo¹⁰¹.

(akta kontroli str. 988, 1100-1101)

Na terenie Miasta działała także świetlica środowiskowa¹⁰², do której podstawowych celów należało m.in. wspieranie rodzin w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, czy zapewnienie pomocy rodzinom i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami.

Jak podał Burmistrz Miasta Chełmna, dzieci kwalifikowane były do uczęszczania do świetlicy poprzez rekomendację MOPS, w związku z czynnościami wykonywanymi przez kuratorów rodzinnych i przez kadrę świetlicy. W badanym okresie świetlica obejmowała wsparciem około 15 dzieci. W związku z problemami pojawiającymi się w okresie pandemii COVID-19 udzielono pomocy psychologicznej w 28 przypadkach. Psycholog przypisany do świetlicy był dostępny dla dzieci i ich rodziców – dwie godziny w tygodniu.

(akta kontroli str. 1077-1079)

2.7. Na terenie Gminy w latach 2019-2022 (I połowa) nie funkcjonowały rodziny wspierające.

(akta kontroli str. 987)

2.8. W latach 2019-2022 (I połowa) wydano łącznie 15 decyzji o skierowaniu sześciu osób do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym, po pięć w poszczególnych latach 2020-2022 (I połowa). Wszystkie decyzje były pozytywne.

¹⁰¹ Siostra Wizytatorka Prowincji Chełmińsko-Poznańskiej Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia poinformowała m.in., że w okresie pandemii COVID-19 świetlica dostosowywała swoją działalność do aktualnych rozporządzeń Ministra Edukacji i Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, w związku z tym placówka była czasowo zamykana. W tym czasie udzielano pomocy indywidualnej – pomoc w zrozumieniu treści edukacyjnych, rozmowy wychowawcze, wsparcie psychiczne. W zależności od potrzeb była to pomoc stacjonarna, zdalna lub w formie porad telefonicznych. W okresie od marca 2020 r. do maja 2022 r. wsparcia udzielono wszystkim dzieciom uczęszczającym do świetlicy, a także dzieciom ubogich korzystającym z Centrum Zapobiegania Wykluczeniu Społecznemu, liczba dzieci wahała się od 30 do ok. 50.

¹⁰² Powołana Uchwałą Rady Miasta Chełmna nr XVII/211/99 z 14 grudnia 1999 r.

Najdłuższy czas pobytu w mieszkaniu chronionym wyniósł dwa lata i trzy miesiące, najkrótszy trzy miesiące.

Nie wystąpiły przypadki rezygnacji osób z pobytu w mieszkaniu chronionym po ustaleniu opłaty za korzystanie z mieszkania. Po wydaniu decyzji kierującej, mieszkanie w przeciągu kilku dni przekazywano do korzystania, w większości przypadków był to dzień wydania decyzji. Od jednej decyzji pozytywnej wydanej 30 czerwca 2022 r. – przedłużającej pobyt w mieszkaniu chronionym, klientka złożyła odwołanie, które pismem z 14 lipca 2022 r. przekazane zostało do właściwego miejscowo Samorządowego Kolegium Odwoławczego¹⁰³. Klientka w odwołaniu kwestionowała ustalony w decyzji okres pobytu wskazując, że wsparcie powinno zostać przyznane do dnia, w którym otrzyma ofertę lokalu socjalnego spełniającego jej oczekiwania. Decyzją z 4 sierpnia 2022 r. SKO utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję organu pierwszej instancji.

(akta kontroli str. 1000, 1207-1208, 1282-1285)

Zasady korzystania z tych mieszkań uregulowane zostały w zarządzeniach Dyrektora MOPS:

- nr 2/2020 z 20 stycznia 2020 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu mieszkania chronionego (dot. mieszkania przy ul. Parowej 1/3 w Chełmnie)¹⁰⁴,
- nr 2/2022 z 10 stycznia 2022 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu mieszkań chronionych zlokalizowanych w Chełmnie przy ul. Dworcowa 5b i ul. 22 Stycznia 16¹⁰⁵.

W ww. dokumentach określono m.in. cel i przeznaczenie mieszkania chronionego¹⁰⁶, zasady pobytu w mieszkaniu, prawa i obowiązki użytkowników mieszkania chronionego. W załącznikach do zarządzeń określono wzory m.in.: wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do uzyskania wsparcia w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym, uzgodnień (na podstawie art. 53 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej), oceny pobytu w mieszkaniu chronionym i procesu usamodzielniania, protokołu zdawczo-odbiorczego, umowy w sprawie korzystania z mieszkania chronionego.

(akta kontroli str. 1214-1262)

Badaniem objęto pięć spraw w przedmiocie realizacji wsparcia w formie mieszkania chronionego: dwie z 2020 r., jedną z 2021 r. i dwie z 2022 r. (I półrocze). W 2019 r. nie wydano decyzji w przedmiocie skierowania do mieszkania chronionego.

Ustalono, że:

- wnioski o skierowanie do pobytu w mieszkaniu chronionym były kompletne, a wnioskodawcy spełniali kryteria do skorzystania ze wsparcia¹⁰⁷;
- wydanie decyzji w czterech przypadkach poprzedzone zostało spisaniem uzgodnień, o których mowa w art. 53 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, w jednym przypadku dotyczącym kontynuacji pobytu w mieszkaniu przyjęto uzgodnienia spisane przed pierwszą decyzją kierującą, jednak nie wszystkie ustalenia zostały zaktualizowane, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

¹⁰³ Dalej: „SKO”.

¹⁰⁴ Dalej: „regulamin mieszkania chronionego z 20 stycznia 2020 r.”

¹⁰⁵ Dalej: „regulamin mieszkania chronionego z 10 stycznia 2022 r.”

¹⁰⁶ Mieszkania przeznaczone dla osób i rodzin z terenu Miasta, które potrzebowały wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę, ale nie wymagały usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, w tym osób spełniających kryteria zgodnie z działem 4.7 Programu „Za Życiem”, ustanowionego Uchwałą nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r.

¹⁰⁷ W czterech przypadkach wnioski złożone na drukach zgodnych ze wzorem, w jednym przypadku dotyczącym przedłużenia pobytu w mieszkaniu wniosek złożony telefonicznie. W każdym przypadku wnioskodawcami były osoby niepełnosprawne spełniająca kryteria zawarte w dziale 4.7. Programu kompleksowego wsparcia rodzin „Za życiem”.

- w każdym przypadku przed wydaniem decyzji przeprowadzono wywiad środowiskowy, zgodnie z art. 107 ustawy o pomocy społecznej i § 2 rozporządzenia w sprawie wywiadu środowiskowego;
- wszystkie badane decyzje wydano w terminie, o którym mowa w art. 35 § 2 Kpa;
- decyzje zawierały elementy, o których mowa w art. 107 § 1 i 3 Kpa, w tym pouczenie o przysługującym trybie odwoławczym (art. 127 § 1 Kpa) oraz o konieczności poinformowania MOPS o każdej zmianie sytuacji osobistej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczenia (art. 109 ustawy o pomocy społecznej), a decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności;
- w związku z pobytem w mieszkaniu chronionym w czterech przypadkach zawarto z wnioskodawcami umowy w sprawie korzystania z mieszkania chronionego, zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do ww. regulaminów mieszkań chronionych, w jednym przypadku dotyczącym kontynuacji pobytu w mieszkaniu nie aneksowano umowy zawartej przed pierwszą decyzją kierującą, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ustalono także, że w przypadku dwóch decyzji okres pobytu w mieszkaniu chronionym wynikający z poczynionych uzgodnień był inny niż okres przyjęty w decyzji kierującej do mieszkania, a w przypadku dwóch decyzji nie dokonano oceny pobytu w mieszkaniu chronionym na wzorze stanowiącym załącznik do ww. regulaminów mieszkań chronionych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1169-1176, 1263-1265, 1266-1326)

2.9. W badanym okresie do MOPS nie wpłynęły wnioski o skierowanie osoby do domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

W jednej z badanych spraw, opisanych w pkt 2.5. wystąpienia pokontrolnego, pracownik socjalny zaproponował matce z dwojgiem małoletnich dzieci, nieporadnej w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, pobyt w domu samotnej matki. Klientka odmówiła.

(akta kontroli str. 1058, 1146)

2.10. W strukturze MOPS w latach 2019-2022 (I połowa) nie funkcjonowały ośrodki wsparcia. Jak podała Dyrektor MOPS na terenie Gminy funkcjonowały dzienne ośrodki wsparcia:

[1] Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Caritas Diecezji Toruńskiej, osoby kierowano na podstawie decyzji PCPR. MOPS informował poprzez indywidualne rozmowy osoby korzystające z pomocy społecznej o możliwości skorzystania z tej formy wsparcia. MOPS otrzymywał także do wiadomości decyzje wydane w tym zakresie przez PCPR: w 2019 r. – osiem, w 2020 r. – 23; w 2021 r. – cztery, w 2022 (I połowa) – trzy.

[2] Dzienny Dom Pobytu przy Parafii Farnej, osoby zainteresowane zgłaszały się poprzez formularz rekrutacyjny; MOPS informował o rekrutacji za pośrednictwem strony internetowej oraz poprzez rozmowy indywidualne zachęcał osoby korzystające z pomocy społecznej do skorzystania z oferty DDP.

(akta kontroli str. 999)

2.11. Zasady odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym uregulowane zostały Uchwałą Rady Miasta Chełmna z 30 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia, schroniskach i mieszkaniach

chronionych¹⁰⁸. Wysokość opłaty zależna była od kryterium dochodowego¹⁰⁹ i wynosiła: do 100% kryterium dochodowego – pobyt nieodpłatny, powyżej 100% do 150% - 50% odpłatności, powyżej 150% do 200% - 70% odpłatności, powyżej 200% - 80% odpłatności.

W pięciu zbadanych sprawach, w których udzielono klientom wsparcia w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym, opisanych w pkt 2.8. wystąpienia pokontrolnego ustalono, że:

- w każdym przypadku prawidłowo wyliczono dochód przypadający na jedną osobę;
- w trzech przypadkach prawidłowo zastosowano zwolnienie całkowite z opłaty z powodu nieprzekraczania kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej; w jednym przypadku naliczono opłatę za pobyt w mieszkaniu pomimo, że klientka nie przekraczała kryterium dochodowego i powinna być z opłaty zwolniona, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w jednym przypadku prawidłowo wyliczono wysokość opłaty za pobyt w mieszkaniu (ustalona opłata wynosiła 70% odpłatności za pobyt);
- w trakcie trwania pobytu w mieszkaniach chronionych badane decyzje ustalające wysokość odpłatności nie były zmieniane.

(akta kontroli str. 1169-1176, 1209-1213)

2.12. W latach 2019-2022 (I połowa) pracownicy MOPS wszczęli łącznie 12 procedur „Niebieskie Karty”¹¹⁰, z tego: w 2019 r. – trzy, w 2020 r. – jedną, w 2021 r. – trzy, w 2022 r. (I połowa) – pięć. Osiem procedur zostało zakończonych, z tego sześć z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy i dwie z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Badaniem objęto trzy sprawy¹¹¹, dwie w których procedura została wszczęta przez pracowników MOPS i jedną wszczętą przez Policję.

Ustalono, że:

- w dwóch sprawach w rodzinach nie było wcześniej prowadzonej procedury NK, natomiast w jednej sprawie w trakcie zdarzenia w rodzinie prowadzona była procedura NK wszczęta, na skutek stosowania przemocy przez innego członka rodziny wobec klientki i małoletnich dzieci;
- w jednym przypadku ofiarą przemocy była osoba dorosła, w jednym osoba dorosła i małoletnie dziecko, w kolejnym małoletnie dzieci (troje);
- w dwóch przypadkach wypełnienie formularza NK-A nastąpiło w obecności osoby, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w jednym przypadku, w którym ofiarami miały być małoletnie dzieci formularz wypełniony został w obecności asystenta rodziny, reprezentującego w trakcie procedury interesy małoletnich¹¹²;
- we wszystkich przypadkach procedury wszczęte zostały w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi osób dotkniętych przemocą,

¹⁰⁸ Nr XV/103/2019. Dalej: „Uchwała Rady Miasta z 30 grudnia 2019 r.”

¹⁰⁹ Określonego w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

¹¹⁰ Dalej: „NK”.

¹¹¹ Z tego jedną, w której udzielono także pomocy w uzyskaniu mieszkania (opisanej w pkt 2.3. wystąpienia pokontrolnego), jedną w której wystąpiły problemy opiekuńczo-wychowawcze (opisanej w pkt 2.5. wystąpienia pokontrolnego) i jedną dobraną losowo.

¹¹² Jak podała Dyrektor MOPS formularz NK został założony przez pracownika socjalnego, bez udziału dzieci. W chwili zakładania NK, szkoły nie dysponowały zatrudnionym psychologiem, dostępność psychologów była bardzo ograniczona. Założenie NK poprzedziła rozmowa z pedagogiem szkolnym.

z uwzględnieniem poszanowania ich godności oraz w warunkach zapewniających bezpieczeństwo, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”¹¹³ (w dwóch przypadkach sprawca przemocy został odizolowany, w trzecim przypadku interesy dzieci reprezentował asystent rodziny);

- w dwóch przypadkach formularze NK-A wszczynające procedurę przekazane zostały do przewodniczącej ZI w dniu ich wypełnienia, w jednym przypadku po dwóch dniach (pierwszy dzień roboczy), tj. z zachowaniem terminu, o którym mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia NK.

W toku trwających procedur, zgodnie z § 11 rozporządzenia NK:

- pracownik socjalny w każdym przypadku zdiagnozował sytuację i potrzeby osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie (pkt IV formularza NK-C);
- udzielono kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w tym wsparcia psychologa oraz o instytucjach i podmiotach świadczących pomoc, poprzez m.in. wręczanie informatorów opracowanych przez ZI;
- nie stwierdzono konieczności zorganizowania dostępu do pomocy medycznej;
- w dwóch przypadkach nie zaistniała potrzeba zapewnienia ofiarom przemocy schronienia, natomiast w jednym przypadku dzieci zostały interwencyjnie umieszczone w pieczy zastępczej¹¹⁴;
- w dwóch przypadkach informowano sprawców o konsekwencjach stosowania przemocy oraz o możliwościach podjęcia leczenia lub udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (w każdym z tych przypadków sprawcy nie skorzystali z możliwości podjęcia terapii, w jednym przypadku sprawca zaprzeczał stosowaniu przemocy), w jednym przypadku sprawca przemocy został odizolowany w Zakładzie Karnym.

Wszystkie badane sprawy zostały zakończone z powodu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy.

(akta kontroli str. 973, 1158-1159, 1361-1393, 1500)

2.13. W zakresie prawidłowości realizowania projektów socjalnych badaniem objęto projekt grantowy pn. *SOS dla Rodziny*¹¹⁵, realizowany w okresie od 28 września 2020 r. do 27 marca 2021 r. Celem projektu była aktywizacja i integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Miasta poprzez udzielenie pomocy rodzicom objętym pomocą asystenta rodziny we właściwym wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wzmocnienie autorytetu rodzica i poprawa więzi pomiędzy rodzicami a dziećmi poprzez warsztaty psychologiczne, warsztaty wizażu, warsztaty z terapeutą uzależnień, indywidualne spotkania z mediatorem, zajęcia terapeutyczne dla dzieci, wyjazd integracyjny.

W celu realizacji projektu Dyrektor MOPS zawarła umowę ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Chełmno¹¹⁶. Z umowy wynikało, że całkowita wartość wydatków kwalifikowanych projektu objętego grantem wynosiła 33,3 tys. zł i obejmowała środki z Funduszu w postaci grantu w wysokości nie większej niż 31,6 tys. zł (94,8% kwoty całkowitych wydatków kwalifikowanych). Grantobiorca

¹¹³ Dz. U. Nr 209, poz. 1245, dalej: „rozporządzenie NK”.

¹¹⁴ Sąd w następstwie nie wydał postanowienia dotyczącego zabezpieczenia małoletnich w pieczy zastępczej i dzieci wrócić pod opiekę matki.

¹¹⁵ Grant współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej 11. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność, Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

¹¹⁶ Pełniącym funkcję Beneficjenta projektu grantowego.

zobowiązał się do wniesienia wkładu własnego w wysokości 1,7 tys. zł.

Zgodnie z przyjętymi wskaźnikami projektem objęto 15 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W trakcie trwania projektu zrealizowano warsztaty: psychologiczne (20 h), wizażu (20 h), z terapeutą uzależnień (20 h), warsztaty zdrowego stylu życia (20 h), artystyczne (20 h), warsztat ekologiczny (8 h). Zorganizowano także festyn rodzinny, wizytę studyjną, przygotowano wydarzenie podsumowujące realizację projektu.

W wyniku realizacji projektu osiągnięto zakładane cele, tj. u 15 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wzrosła aktywność lub efektywność społeczna: sześć osób podjęło się pracy społecznej na rzecz społeczności lokalnej poprzez wolontariat wspierając stowarzyszenie Ludzie-Ludziom, jedna osoba znalazła pracę, jedna osoba na własny wniosek została skierowana do DPS, gdzie miała możliwość korzystania ze specjalistycznej pomocy, jedna osoba została zobowiązana przez Sąd do podjęcia leczenia. Pozostałe osoby uczestniczyły w zajęciach podnosząc swoje kompetencje społeczne.

Środki w wysokości 33,3 tys. zł (z tego 31,6 tys. zł stanowiło dofinansowanie, a 1,7 tys. zł – wkład własny Gminy) wydatkowano zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie i harmonogramem płatności¹¹⁷.

(akta kontroli str. 1400-1487)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku jednej z pięciu badanych spraw dotyczących pomocy w zakresie dożywiania, decyzja przyznająca pomoc w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności wydana została z opóźnieniem wynoszącym dziewięć dni, czym naruszono miesięczny termin do wydania decyzji wynikający z art. 35 § 3 Kpa, tj. wniosek o udzielenie wsparcia w ww. zakresie wpłynął do MOPS 30 grudnia 2020 r., decyzja wydana została 10 lutego 2021 r. Nie poinformowano także strony o przyczynach opóźnienia i nie wyznaczono nowego terminu załatwienia sprawy, zgodnie z art. 36 Kpa.

(akta kontroli str. 1112, 1127-1128)

Dyrektor MOPS podała, że w okresie od 4 do 17 stycznia 2021 r. trwały ferie zimowe, natomiast od 18 stycznia do 14 lutego 2021 r. wprowadzono ograniczenia w funkcjonowaniu jednostek systemu oświaty.

(akta kontroli str. 1135-1136, 1139)

NIK zauważa, że przerwy wakacyjne i ograniczenia w funkcjonowaniu systemu oświaty pozostają bez wpływu na bieg terminu do załatwienia sprawy w postępowaniu administracyjnym.

2. We wszystkich dziewięciu decyzjach przyznających pomoc w zakresie dożywiania wydanych w pięciu badanych sprawach, nie zawarto pouczenia z art. 109 ustawy o pomocy społecznej, obligującego osoby i rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej do poinformowania organu, który przyznał świadczenie lub ustalił odpłatność, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiązała się z podstawą do przyznania świadczeń. Powyższe działanie sprzeczne było z zasadą informowania stron wyrażoną w art. 9 Kpa.

¹¹⁷ Pierwszą transzę dofinansowania w wysokości 9,5 tys. zł otrzymano 16 października 2020 r. (zaliczka), wydatkowano w 2020 r. – 7,1 tys. zł, 2,4 zł tys. zł zwrócono 31 grudnia 2020 r. na rachunek Urzędu Miasta; kwota ta została ponownie przelana na rachunek MOPS 25 lutego 2021 r. Drugą transzę dofinansowania otrzymano 2 marca 2021 r. (zaliczka) – 18,9 tys. zł. Trzecią transzę dofinansowania otrzymano 1 lipca 2021 r. (refundacja) – 3,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 1121-1123, 1128-1133)

Dyrektor MOPS wyjaśniła, że brak ww. pouczenia w decyzjach spowodowany był błędem pisarskim, niezapisaniem treści pouczenia w przygotowanej wersji komputerowej decyzji.

(akta kontroli str. 1135, 1138)

3. W jednej z pięciu badanych spraw dotyczących pobytu w mieszkaniu chronionym w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r., nie dopełniono obowiązku wynikającego z art. 53 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, ponieważ przed wydaniem 5 stycznia 2021 r. decyzji kierującej do mieszkania, nie zawarto uzgodnień, o których mowa w art. 53 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej. Nie zaktualizowano również uzgodnień sporządzonych 19 listopada 2020 r. przed wydaniem pierwszej decyzji kierującej do ww. mieszkania chronionego, w okresie od 20 listopada 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. W ww. uzgodnieniach z 19 listopada 2020 r. wskazano okres pobytu w mieszkaniu od 20 listopada 2020 r. do 28 lutego 2021 r., podczas gdy nową decyzją z 5 stycznia 2021 r. ustalono okres pobytu w mieszkaniu chronionym od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 1172-1174, 1264, 1289-1291, 1297-1300)

Dyrektor MOPS podała, że w przypadku ciągłości pobytu i wydaniu kolejnych decyzji kierujących, po ustaleniu pracownika socjalnego z osobą korzystającą ze wsparcia, nie zawierano nowych uzgodnień, przyjmując dotychczasowe ustalenia. Wszelkie zmiany dotyczące pracy z osobą korzystającą ze wsparcia, ustalenia czy ocena sytuacji opisywane były w miesięcznym monitoringu prowadzonym przez pracownika socjalnego.

(akta kontroli str. 1328, 1332-1333)

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 53 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej uzgodnienia mają formę pisemną i dotyczą m.in. okresu pobytu. Również w § 4 ust. 4 i ust. 5 regulaminu mieszkania chronionego z 20 stycznia 2020 r., wskazano m.in., że uzgodnienia dotyczą okresu pobytu i stanowią formę pisemną zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym MOPS a użytkownikiem mieszkania. Zatem w ocenie NIK w sytuacji zmian w zawartych wcześniej uzgodnieniach, np. w zakresie ustalonego okresu pobytu w mieszkaniu, aktualizacja uzgodnień przed wydaniem kolejnej decyzji przedłużającej pobyt w mieszkaniu chronionym powinna mieć formę pisemną. W miesięcznych monitoringach, mających postać notatek, opisywano natomiast głównie bieżące kontakty i wsparcie udzielone klientce.

4. W jednej z pięciu badanych spraw dotyczących pobytu w mieszkaniu chronionym, w sytuacji kontynuacji pobytu, w związku z wydaniem decyzji z 5 stycznia 2021 r., kierującej do pobytu w mieszkaniu chronionym w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2021 r., nie sporządzono aneksu do umowy na korzystanie z mieszkania chronionego, zawartej z klientką 19 listopada 2020 r., na czas określony od 19 listopada 2020 r. do 28 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 1264, 1294-1298)

Dyrektor MOPS wyjaśniła, że w istocie nie zawarto umowy przedłużającej pobyt, wydano jedynie po przeprowadzeniu przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego, decyzję w zakresie przedłużenia pobytu w mieszkaniu chronionym.

(akta kontroli str. 1328, 1333)

NIK wskazuje, że zgodnie w § 8 pkt 1 umowy na korzystanie z mieszkania chronionego zawartej z klientką 19 listopada 2020 r., na czas określony od 19

listopada 2020 r. do 28 lutego 2021 r., na wzorze stanowiącym załącznik nr 6 do regulaminu mieszkania chronionego z 20 stycznia 2020 r., umowa wygasła z upływem okresu, na jaki została zawarta. Zatem w sytuacji przedłużenia pobytu w mieszkaniu i wydania nowej decyzji kierującej MOPS powinien zawrzeć z klientem nową umowę bądź aneksować umowę obowiązującą.

5. W dwóch z pięciu badanych spraw dotyczących pobytu w mieszkaniu chronionym, w decyzjach wskazano inny okres pobytu w mieszkaniu, niż wynikający z ustaleń poczynionych z klientami w uzgodnieniach, o których mowa w art. 53 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, tj:
 - w pierwszym przypadku w uzgodnieniach dokonanych z klientką 19 listopada 2020 r. wskazano okres pobytu w mieszkaniu od 20 listopada 2020 r. do 28 lutego 2021 r., podczas gdy w wydanej następnie 19 listopada 2020 r. decyzji kierującej okres ten wynosił od 20 listopada 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.
 - w drugim przypadku w uzgodnieniach dokonanych z klientką 30 maja 2022 r. wskazano okres pobytu w mieszkaniu od 1 czerwca do 30 listopada 2022 r., podczas gdy w wydanej następnie 31 maja 2022 r. decyzji kierującej okres ten wynosił od 1 czerwca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1264-1265, 1286-1287, 1289-1291, 1315-1321)

Dyrektor MOPS podała, że w pierwszym przypadku zakładano przedłużenie pobytu w mieszkaniu, w drugim natomiast pracownik błędnie ustalił półroczny okres pobytu i zapisał w uzgodnieniach od 1 czerwca 2022 r. do 30 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 1328, 1332, 1334)

NIK wskazuje, że zawarcie uzgodnień z osobą ubiegającą się o wsparcie w mieszkaniu chronionym, poprzedza wydanie decyzji kierującej do mieszkania. Uzgodnienia te, zgodnie z art. 53 ust. 10 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej dotyczą okresu pobytu. Również w § 4 ust. 4 regulaminu mieszkania chronionego z 20 stycznia 2020 r. wskazano, że uzgodnienia dotyczą m.in. okresu pobytu. Zatem decyzje kierujące do pobytu w mieszkaniu chronionym powinny odzwierciedlać w tym zakresie ustalenia poczynione z klientami.

6. W dwóch z pięciu analizowanych spraw dotyczących pobytu w mieszkaniu chronionym¹¹⁸, nie dokonano oceny pobytu w mieszkaniu na wzorze stanowiącym załącznik nr 3 do regulaminu mieszkania chronionego z 20 stycznia 2020 r. i regulaminu mieszkania chronionego z 10 stycznia 2022 r., pomimo że dokonanie takiej oceny przynajmniej raz na trzy miesiące, przewidywał § 4 ust. 11 ww. regulaminów. W aktach badanych spraw znajdowały się niewypełnione formularze oceny w zakresie efektów podjętych działań, możliwości użytkownika mieszkania oraz możliwości pozwalających na realizację procesu usamodzielniania się, celów i działań podejmowanych w ramach procesu usamodzielniania, podpisane przez użytkownika mieszkania i pracownika socjalnego z datą wniosku o udzielenie wsparcia i dokonanych uzgodnień.

(akta kontroli str. 1292-1293, 1311-1312)

Dyrektor MOPS podała, że oceny pobytu, bieżących ustaleń, podejmowanych działania i efektów, pracownik socjalny dokonywał w comiesięcznych informacjach sporządzanych w ramach prowadzonego monitoringu pracy z osobą korzystającą ze wsparcia w mieszkaniu chronionym.

¹¹⁸ Decyzja z 5 stycznia 2020 r., o skierowaniu do mieszkania chronionego od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2021 r. oraz decyzja z 4 marca 2022 r. o skierowaniu do mieszkania chronionego od 4 marca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1330, 1334)

NIK zauważa, że zgodnie z § 4 ust. 11 ww. regulaminów mieszkań chronionych pobyt w mieszkaniu chronionym i proces usamodzielniania lub wsparcia, powinien podlegać ocenie co najmniej raz na trzy miesiące na wzorze oceny stanowiącym załącznik nr 3 do regulaminów, według przyjętych kryteriów oceny. Sporządzone przez pracowników socjalnych w ramach prowadzonego monitoringu pracy comiesięczne informacje nie stanowiły oceny, o której mowa w § 4 ust. 11 ww. regulaminów mieszkań chronionych.

7. W decyzji z 1 kwietnia 2020 r. ustalono odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym w okresie od 1 kwietnia 2020 r. do 30 czerwca 2020 r., w wysokości miesięcznej 66,35 zł, pomimo że ustalony w wywiadzie środowiskowym z 31 marca 2020 r. dochód klientki nie przekroczył kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Naliczenie opłaty w tej sytuacji, było niezgodne z art. 97 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej i § 3 pkt 1 Załącznika do Uchwały Rady Miasta z 30 grudnia 2019 r. Z ww. aktów prawnych wynika, że w przypadku nieprzekroczenia kryterium dochodowego, osoby nie ponoszą opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym.

(akta kontroli str. 1171, 1209-1213, 1268-1269)

Dyrektor MOPS podała, że błędnie naliczono odpłatność.

(akta kontroli str. 1327, 1331)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie pandemii COVID-19 osoby i rodziny przeżywające trudności otrzymały częściowo prawidłowe wsparcie w formach pomocy dostępnych w Ośrodku. Właściwie udzielano pomocy rodzinom w wypełnieniu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownicy socjalni prawidłowo także wykonywali czynności w ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”. Zgodnie z przyjętymi założeniami zrealizowano zbadany projekt socjalny, osiągając zamierzone cele. Poradnictwo specjalistyczne realizowane było poprzez kierowanie osób potrzebujących do innych instytucji oraz obejmowanie wsparciem w tym zakresie w ramach realizowanych przez MOPS projektów socjalnych.

Stosowano pomoc w zakresie dożywiania dzieci. W decyzjach brakowało pouczeń o treści art. 109 ustawy o pomocy społecznej w dziewięciu zbadanych decyzjach w tym zakresie oraz wydanie jednej z decyzji z przekroczeniem terminu, o którym mowa w art. 35 § 3 Kpa. Osoby potrzebujące mogły skorzystać ze wsparcia w mieszkaniach chronionych, jednak udzielając tej formy wsparcia MOPS nie zawsze przestrzegał przepisów ustawy o pomocy społecznej i obowiązujących w Ośrodku regulaminów. W jednej z pięciu zbadanych decyzji kierujących do mieszkania chronionego niezgodnie z obowiązującymi przepisami naliczono odpłatność za pobyt w mieszkaniu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Rzetelne sporządzanie sprawozdań.
2. Terminowe załatwianie spraw dotyczących pomocy w zakresie dożywiania, a w przypadku niezłatwienia sprawy w terminie – zawiadamianie stron z podaniem przyczyn zwłoki i nowego terminu załatwienia sprawy.
3. Zawieranie w decyzjach dotyczących dożywiania wszystkich wymaganych elementów.

4. Wydawanie decyzji o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniach chronionych po dokonaniu wymaganych pisemnych uzgodnień.
5. Zawieranie aneksów do umowy na korzystanie z mieszkania chronionego w przypadku kontynuacji pobytu.
6. Określanie terminu udzielanego wsparcia w decyzjach o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniach chronionych zgodnie z wcześniej dokonanymi uzgodnieniami w tym zakresie.
7. Dokonywanie oceny pobytu w mieszkaniach zgodnie z obowiązującym regulaminem.
8. Prawidłowe naliczanie opłat za pobyt w mieszkaniach chronionych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 27 października 2022 r.

Kontroler
(-) Monika Kazimierczak
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki